

บทที่ 5

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของสมาชิก กับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลปัจจัยด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และเปรียบเทียบปัจจัยด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมนระหว่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงาน รวมถึงระดับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินงานของสหกรณ์ และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้งสองแห่ง ตอนที่ 3 นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก และการร่วมรับประโยชน์ในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ตอนที่ 4 เป็นการนำเสนอปัจจัยทางจิตวิทยาด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร และเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทั้งสองแห่ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลปัจจัยด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

1. ลักษณะพื้นฐานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

การศึกษาพบว่าสมาชิกทั้งสองสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 55 เป็นเพศชาย ส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 55 โดยมีอายุเฉลี่ย 46 ปี การศึกษา ร้อยละ 76.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 15.7 ร้อยละ 4.6 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา ร้อยละ 1.6 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาอยู่ร้อยละ 1.6 โดยมีจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือนเฉลี่ย 4.8 คน ทั้งนี้พบว่าร้อยละ 48.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า 4 คน ซึ่งถือได้ว่าเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสมาชิกที่มีอายุค่อนข้างมากมักจะมีลูกหลานที่แยกครอบครัวออกไปไม่อาศัยอยู่รวมกันเหมือนครอบครัวไทยในอดีตจึงเหลือสมาชิกในครอบครัวน้อย ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.3 นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีผู้นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 29.2 ส่วนสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังนั้นสมาชิกทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ (ตาราง 7)

ตาราง 7 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

ลักษณะของสมาชิก	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		รวม
	ย่านตาขาว (N=96)	เมือง (N=95)	(N=191)
เพศ			
ชาย	61.5	48.4	55
หญิง	38.5	51.6	45
อายุ (ปี)			
น้อยกว่า 31	4.2	12.6	8.4
31 - 40	32.3	23.2	27.7
41 - 60	56.3	53.7	55
61 - 70	5.1	8.4	6.8
มากกว่า 70	2.1	2.1	2.1
เฉลี่ย	46.4 (ปี)	45.7 (ปี)	46 (ปี)
ศาสนา			
พุทธ	70.8	100	85.3
อิสลาม	29.2	-	14.7
ระดับการศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา	2.1	1.1	1.6
ประถมศึกษา	77.1	76.7	76.9
มัธยมศึกษา	13.5	17.9	15.7
อนุปริญญา	5.2	3.3	4.6
ปริญญาตรี	2.1	1.1	1.6
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)			
น้อยกว่า 4	43.7	53.7	48.7
4 - 5	32.3	27.4	29.8
6 - 7	14.6	12.6	13.6
มากกว่า 7	9.4	6.3	7.9
เฉลี่ย	4.9 (คน)	4.6 (คน)	4.8 (คน)

2. การถือครองพื้นที่และการประกอบอาชีพของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

พื้นที่ถือครองของสมาชิกทั้งสองสหกรณ์ไม่แตกต่างกันมากนัก สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีพื้นที่ถือครองโดยเฉลี่ย 12.6 ไร่ ในขณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีพื้นที่ถือครองโดยเฉลี่ย 13.8 ไร่ เมื่อพิจารณาพื้นที่ทำการเกษตรก็เป็นไปในการทำงานเดียวกัน คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ย 11 ไร่ ในขณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีพื้นที่ทำเกษตรเฉลี่ย 12.8 ไร่ แต่กลับมีแรงงานทำการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ยเพียง 1.9 คน ซึ่งมีความแตกต่างกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวที่มีแรงงานทำการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.8 คน โดยเฉลี่ยแล้วจะมีแรงงานทำการเกษตรแตกต่างกัน 0.9 คน (ตาราง 8)

ตาราง 8 การถือครองที่ดิน และจำนวนแรงงานเกษตรของสมาชิก

พื้นที่ถือครองและจำนวนแรงงาน	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		เฉลี่ยรวม (N=181)
	ย่านตาขาว (N=93)	เมือง (N=88)	
พื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย (ไร่)	12.6	13.8	13.2
- พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย	11	12.8	11.9
- พื้นที่ว่างเปล่าเฉลี่ย	2.4	3.7	3.1
แรงงานทำการเกษตรเฉลี่ย (คน)	2.8	1.9	2.4

การประกอบอาชีพ พบว่าร้อยละ 49 ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีอาชีพหลักในทำสวนยางพารา อีกร้อยละ 31.3 มีอาชีพหลักในการรับจ้างกรีดยางพารา ส่วนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ร้อยละ 57.9 มีอาชีพหลักในทำสวนยางพารา มีเพียงร้อยละ 17.9 ที่มีอาชีพหลักในการรับจ้างกรีดยางพารา (ตาราง 9) เมื่อพิจารณาถึงอาชีพรองทางการเกษตร พบว่าร้อยละ 58.6 ของสมาชิกทั้งสองสหกรณ์ไม่ได้ประกอบอาชีพรองทางการเกษตร ร้อยละ 16.2 มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรองทางการเกษตร จากตาราง 9 จะเห็นได้ว่าสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีอาชีพรองทางการเกษตรที่หลากหลายกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีพื้นที่ประกอบอาชีพอยู่ในเขตอำเภอเมือง ซึ่งมีสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มสลักที่ดอน จึงมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้หลากหลายกว่า เช่น การทำสวนผลไม้ ปลูกผัก การทำประมง และการทำนา นอกจากนี้อาชีพรองพบว่ามีร้อยละ 15.7 ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีการออกไปค้าขายและรับจ้างทำงานนอกภาคเกษตร ส่วนสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมี มีร้อยละ 34.8 ที่ออกไปค้าขายและรับจ้างทำงานนอกภาคเกษตร ส่วน

ใหญ่ผู้ที่ประกอบอาชีพนอกรการเกษตรมักจะเป็นคนหนุ่ม สาว ที่ออกไปเป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม จะเห็นได้ว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีแรงงานออกไปรับจ้างนอกรการเกษตรมากกว่าสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ทั้งนี้เพราะว่าอยู่ในพื้นที่ของตัวจังหวัดจึงหางานทำได้ง่ายกว่าและมีตำแหน่งงานรองรับมากกว่า ส่งผลให้มีแรงงานในการทำการเกษตรในครัวเรือนน้อยกว่าสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว

ตาราง 9 การประกอบอาชีพของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

อาชีพ	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		เฉลี่ยรวม (N=191)
	ย่านตาขาว (N=96)	เมือง (N=95)	
อาชีพหลักทางการเกษตร			
-สวนยางพารา	49	57.9	53.4
- เลี้ยงสัตว์	2.1	7.4	4.8
- รับจ้างกรีดยาง	31.3	17.9	24.6
- ค้าขาย	11.5	13.7	12.6
- ทำนา ปลูกผัก	2	1	1.5
- สวนผลไม้	3.1	1.1	2.1
- ไม่ได้มีอาชีพหลักทางการเกษตร	1	1	1
อาชีพรองทางการเกษตร			
- สวนยาง	14.6	8.4	11.5
- เลี้ยงสัตว์	15.6	16.8	16.2
- ทำนา ปลูกผัก	1	15.8	8.4
- สวนผลไม้	6.3	3.2	4.8
- ประมง	-	1.1	0.5
- ไม่ได้ประกอบอาชีพรองทางการเกษตร	62.5	54.7	58.6
อาชีพนอกรการเกษตร			
- ค้าขาย	2.1	5.3	3.7
- รับจ้างทั่วไป	11.5	26.3	18.9
- ข้าราชการ	2.1	3.2	2.6
- ไม่ได้ประกอบอาชีพนอกรการเกษตร	84.3	65.2	74.8

3. รายได้ทั้งหมดและค่าใช้จ่ายของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

การคำนวณรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตร แยกรายละเอียดเป็นรายได้สุทธิจากการทำการเกษตร รายได้จากการทำงานนอกฟาร์มในภาคเกษตร รายได้นอกภาคเกษตรและรายได้ที่สมาชิกนอกครัวเรือนส่งให้ พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 58,851.9 บาท/ปี ซึ่งน้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ที่มีรายได้สุทธิเฉลี่ยจากการทำการเกษตรถึง 77,031.4 บาท/ปี อีกทั้งรายได้เฉลี่ยนอกภาคเกษตร และรายได้เฉลี่ยที่สมาชิกนอกครัวเรือนส่งให้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ก็น้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังในทุกรายละเอียด (ตาราง 10) ทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ย 134,331.4 บาท/ปีต่ำกว่ารายได้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ซึ่งมีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ย 180,588.3 บาท/ปี เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยพบว่าครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 59,070.8 บาท/ปี น้อยกว่าค่าใช้จ่ายของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังซึ่งมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 88,504.6 บาท/ปี (ตาราง 10) เมื่อพิจารณารายได้ทั้งหมดและค่าใช้จ่ายของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแล้ว จะเห็นได้ว่าสมาชิกสหกรณ์ทั้งสองสหกรณ์มีรายได้เหนือค่าใช้จ่าย แสดงให้เห็นว่าสมาชิกมีความสามารถในการชำระหนี้สินให้กับสหกรณ์ได้ โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีรายได้เหนือค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 75,260.6 บาท/ปี ซึ่งน้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ซึ่งมีรายได้เหนือค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 92,083.7 บาท/ปี จึงคาดคะเนได้ว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังจะมีความสามารถในการชำระหนี้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนหนี้สินค้างชำระ คือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีหนี้สินค้างชำระน้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว (ตาราง 18)

4. การมีอุปกรณ์การเกษตร อุปกรณ์รับข่าวสาร ขนส่ง โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่กู้เงินจากสหกรณ์นั้น ส่วนหนึ่งได้นำมาใช้ในการซื้อวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ปลูกสร้างโรงเรือน และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพทางการเกษตร บางรายใช้วิธีการกู้เงินแล้วรับเป็นวัสดุอุปกรณ์การเกษตรจากสหกรณ์ แทนการรับเป็นเงินสด เมื่อพิจารณาถึงการมีอุปกรณ์รับข่าวสารและขนส่งรวมทั้งโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างแล้ว พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีจักรรีดยาง ร้อยละ 31.3 มีเครื่องสูบน้ำ ร้อยละ 30.2 มีเครื่องตัดหญ้าร้อยละ 9.4 ในขณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีจักรรีดยาง เครื่องสูบน้ำ และเครื่องตัดหญ้า ร้อยละ 47.4 46.3 และ 30.5 ตามลำดับ (ตาราง 11) จะเห็นได้ว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีอุปกรณ์การเกษตรเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรมากกว่าสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังนิยมขายยางแผ่นมากกว่า

น้ำยางจึงจำเป็นต้องมีจักรรีดยางไว้เป็นอุปกรณ์หลักที่สำคัญและสมาชิกมีการประกอบอาชีพที่หลากหลายกว่าจึงทำให้มีอุปกรณ์อื่นมากกว่าด้วย

ตาราง 10 รายได้ทั้งหมดและค่าใช้จ่ายของครัวเรือนสมาชิก (พ.ศ.2543)

หน่วย : บาท

รายได้และค่าใช้จ่าย	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		เฉลี่ยรวม (N=191)
	ย่านตาขาว (N=96)	เมือง (N=95)	
รายได้สุทธิเฉลี่ยจากการปลูกพืช			
-รายได้	54,970.5	66,922.7	60,946.6
-ต้นทุน	12,519.8	13,787.4	13,153.6
-รายได้สุทธิจากการปลูกพืช	42,450.7	53,135.3	47,793
รายได้สุทธิเฉลี่ยจากการเลี้ยงสัตว์			
-รายได้	36,872.2	52,610.7	44,741.5
-ต้นทุน	20,471	28,714.6	24,592.8
-รายได้สุทธิจากการเลี้ยงสัตว์	16,401.2	23,896.1	20,148.7
(3) รายได้สุทธิเฉลี่ยจากการทำการเกษตร (1)+(2)	58,851.9	77,031.4	67,941.7
(4) รายได้เฉลี่ยจากการทำงานนอกฟาร์มในภาคเกษตร	22,496.7	21,538.6	22,017.7
(5) รายได้เฉลี่ยนอกภาคเกษตร	37,232.7	58,200.1	47,716.4
(6) รายได้เฉลี่ยที่สมาชิกนอกครัวเรือนส่งให้	15,750	17,818.2	16,784.2
(7) รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยของครัวเรือน (3)+(4)+(5)+(6)	134,331.4	174,588.3	154,459.9
(8) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยภายในครัวเรือน	59,070.8	88,504.6	73,787.7
(9) รายได้เหนือค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (7)-(8)	75,260.6	86,083.7	80,672.2

สำหรับอุปกรณ์รับข่าวสารและขนส่ง พบว่าโทรทัศน์เป็นอุปกรณ์รับข่าวสารที่สำคัญที่สุด เพราะทุกครัวเรือนมีโทรทัศน์ ในขณะที่มีวิทยุกระจายเสียงเฉลี่ยรวมเพียงร้อยละ 69.6 โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีวิทยุกระจายเสียง ร้อยละ 75 ซึ่งมากกว่าสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังที่มีร้อยละ 64.2 ส่วนโทรศัพท์เป็นอุปกรณ์รับข่าวสารที่ยังมีน้อยมาก ซึ่ง

เฉลี่ยรวมแล้วมีเพียงร้อยละ 31.6 สำหรับคอมพิวเตอร์นั้นพบว่าทุกครัวเรือนไม่มี ในส่วน ของอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่ง รถจักรยานยนต์เป็นอุปกรณ์ที่สมาชิกสหกรณ์ใช้มากที่สุด มี การใช้โดยเฉลี่ยรวมถึงร้อยละ 93.7 โดยมีการใช้รถจักรยานรองลงมาโดยเฉลี่ยรวมร้อยละ 41.9 ส่วนอุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ คือ รถยนต์ (กระบะ) เรือหางยาว เรือแจว สมาชิกสหกรณ์ มีเพียงไม่เกินร้อยละ 25 ของสมาชิกทั้งหมด ส่วนโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง คือ ยุ้งฉาง เล้า ไก่เล้าเปิด คอกวัว และคอกหมู เป็นไปในลักษณะเช่นเดียวกัน คือ สมาชิกสหกรณ์การ เกษตรเมืองตรังมีการปลูกสร้างมากกว่า คือ ร้อยละ 6.3 16.8 12.6 และ 8.4 ตามลำดับ ส่วน สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมี ร้อยละ 10.4 8.3 และ 3.1 ตามลำดับ ส่วนโรงเก็บ ยางพารานั้นปรากฏว่าสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีร้อยละ 13.5 มากกว่าสหกรณ์การ เกษตรเมืองตรังซึ่งมีร้อยละ 11.6 (ตาราง 11)

5. การสมัครเป็นสมาชิก และความคาดหวังในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ของสมาชิกทั้งสองสหกรณ์ เป็นการมาสมัครเป็น สมาชิกด้วยตนเองไม่มีใครชักชวนถึงร้อยละ 79.6 ร้อยละ 15.7 ที่สมัครเป็นสมาชิกโดย เพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกอยู่ก่อนชักชวน มีเพียงร้อยละ 1.6 เท่านั้นได้รับการชักชวนจากเจ้า หน้าที่ๆ (ตาราง 12) ซึ่งให้เห็นว่าสหกรณ์ควรหาวิธีการแนะนำและส่งเสริมที่สร้างแรงจูงใจ แก่สมาชิกมาสมัครเป็นสมาชิกให้มาก สำหรับความคาดหวังในการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของ สมาชิกทั้งสองสหกรณ์นั้นสมาชิกร้อยละ 99 ตอบว่าต้องการกู้เงิน ร้อยละ 70 ต้องการซื้อ วัสดุอุปกรณ์การเกษตรราคาถูกลง และร้อยละ 64.5 ต้องการรับสวัสดิการต่างๆจากสหกรณ์ เป็นที่น่าสังเกตว่ามีถึงร้อยละ 50.7 ที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ และอีกร้อยละ 41.9 เลื่อมใสศรัทธาในอุดมการณ์และหลักการสหกรณ์ (ตาราง 12) จะเห็น ได้ว่าสมาชิกโดยส่วนใหญ่สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เพื่อหวังจะได้กู้เงินดอก เบี้ยต่ำเป็นอันดับแรกและความคาดหวังทางด้านอื่นๆ เป็นเพียงส่วนที่เสริมเมื่อสมัครเข้า เป็นสมาชิกแล้ว ปัจจุบันสมาชิกเริ่มมีบทบาทสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนิน ธุรกิจของสหกรณ์มากกว่าในอดีต เพราะสมาชิกมีความรู้และเข้าใจหลักการทำงานของ สหกรณ์มากขึ้น อย่างไรก็ตามสมาชิกเองยังยึดติดกับความคิดเก่าๆ และพฤติกรรมเดิมๆ คือ คิดว่าสหกรณ์เป็นของรัฐ การส่งคืนเงินกู้ยืมนั้นล่าช้าหรือไม่ตรงตามกำหนดก็ได้ ซึ่งเป็น อุปสรรคสำคัญทำให้สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่สามารถดำเนินงานให้เป็นไปตาม อุดมการณ์ และหลักการของสหกรณ์อย่างแท้จริงได้

ตาราง 11 การมีอุปกรณ์รับข่าวสาร อุปกรณ์การเกษตร ขนส่ง โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง
หน่วย : ร้อยละ

ชนิด	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		รวม (N=191)
	ย่านตาขาว (N=96)	เมือง (N=95)	
อุปกรณ์รับข่าวสารและขนส่ง**			
- โทรทัศน์	100	100	100
- วิทยุ	75	64.2	69.6
- คอมพิวเตอร์	-	-	-
- โทรศัพท์	30.2	33	31.6
- รถจักรยาน	43.8	40	41.9
- รถจักรยานยนต์	90.6	96.8	93.7
- รถยนต์ (กระบะ)	22.9	32.6	22.7
- เรือหางยาว เรือแจว	4.2	-	2.1
อุปกรณ์การเกษตร**			
- เครื่องตัดหญ้า	9.4	30.5	19.9
- รถไถเดินตาม	3.1	9.5	6.3
- เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์	30.2	46.3	38.2
- เครื่องนวดข้าว	-	1.1	0.5
- เครื่องรดน้ำ	6.3	2.1	4.2
- เครื่องพ่นสารเคมี	8.3	22.1	15.2
- จักรรตยง	31.3	47.4	39.3
โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง**			
- ยุ้งฉาง	1	6.3	3.7
- เล้าไก่ เล้าเป็ด	10.4	16.8	13.6
- คอกวัว	8.3	12.6	10.5
- คอกหมู	3.1	8.4	5.8
- โรงเก็บยางพารา	13.5	11.6	12.6

หมายเหตุ ** ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตาราง 12 มลเหตุในการสมัคร และความคาดหวังในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

มูลเหตุในการสมัคร และคาดหวังในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		รวม (N=191)
	ย่านตาขาว (N=96)	เมือง (N=95)	
มูลเหตุในการสมัครเป็นสมาชิก			
- เพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกชักชวน	12.5	18.9	15.7
- กำนัน / ผู้ใหญ่บ้านชักชวน	3.1	4.2	3.7
- เจ้าหน้าที่สหกรณ์ชักชวน	1	1.1	1.6
- สมัครด้วยตัวเอง	83.3	75.8	79.6
ความคาดหวังในการเป็นสมาชิกสหกรณ์**			
- ต้องการกู้เงิน	99	98.9	99
- ต้องการซื้อวัสดุอุปกรณ์การเกษตรราคาถูก	83.3	56.8	70
- ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	68.8	32.6	50.7
- ต้องการรับสวัสดิการต่าง ๆ ของสหกรณ์	59.4	69.5	64.5
- เลื่อมใสศรัทธาในอุดมการณ์และหลักการของสหกรณ์	47.9	35.8	41.9

หมายเหตุ** ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

6. ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาในการเป็นสมาชิกพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 7.3 ปี และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีระยะเวลาเฉลี่ยของการเป็นสมาชิก 10.2 ปี (ตาราง 13)

ตาราง 13 ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

ระยะเวลา (ปี)	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		รวม (N=191)
	ย่านตาขาว (N=96)	เมือง (N=95)	
1 - 5	39.5	41.1	40.3
6 - 10	31.3	22.1	26.7
11- 15	14.6	13.7	14.1
16 - 20	4.2	10.5	7.4
21 ปีขึ้นไป	10.4	12.6	11.5
เฉลี่ย	7.3(ปี)	10.2(ปี)	8.8(ปี)

7. ระยะทางจากบ้านของสมาชิกถึงที่ทำการสหกรณ์

ระยะทางจากบ้านของสมาชิกถึงที่ทำการสหกรณ์ เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความสะดวกในการทำธุรกิจและเข้าร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์การเกษตร พบว่า ระยะทางจากบ้านของสมาชิกถึงที่ทำการสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ร้อยละ 43.9 อยู่ห่างจากสหกรณ์ 1 - 5 กิโลเมตร ระยะห่างโดยเฉลี่ย 4.3 กิโลเมตร ซึ่งสมาชิกมีบ้านเรือนอยู่ไม่ไกลจากสหกรณ์มากนัก จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีความสะดวกในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ทำให้มีดำเนินงานแบบครบวงจรได้ ในขณะที่ระยะทางจากบ้านของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีระยะทางจากบ้านถึงที่ทำการสหกรณ์เฉลี่ย 10.3 กิโลเมตร โดยมีสมาชิกที่อยู่ห่างจากสหกรณ์ 11-15 กิโลเมตร อยู่ถึงร้อยละ 27.4 และร้อยละ 12.6 อยู่ห่างจากสหกรณ์ 16-20 กิโลเมตร (ตาราง 14) ทั้งนี้เป็นเพราะว่าที่ทำการสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังตั้งอยู่ในตัวเมืองตรังซึ่งเป็นเมืองใหญ่ถัดจากตัวเมืองยังเป็นชานเมืองที่เป็นย่านการค้า ที่ดินมีราคาสูง ผู้อยู่ในตัวเมืองส่วนมากประกอบอาชีพทางการค้าขาย ผู้ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะอยู่ไกลจากตัวเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีสมาชิกบางส่วนอยู่ในเขตอำเภอนาโยง โดยสมาชิกเหล่านี้เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังอยู่ก่อนที่อำเภอนาโยงจะถูกแยกไปตั้งอำเภอใหม่ ทำให้สมาชิกไม่ค่อยมีความสะดวกในการเดินทางมาดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ร่วมกับสหกรณ์

ตาราง 14 ระยะทางจากบ้านของสมาชิกถึงที่ทำการสหกรณ์

หน่วย : ร้อยละ

ระยะทาง (กิโลเมตร)	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		รวม (N=191)
	ย่านตาขาว (N=96)	เมือง (N=95)	
1 - 5	43.9	23.2	33.6
6 - 10	40.6	35.7	38.2
11- 15	13.5	27.4	20.4
16 - 20	1	12.6	6.8
21 กิโลเมตรขึ้นไป	1	1.1	1
เฉลี่ย	4.3	10.3	7.3

8. การมีเงินฝาก การถือหุ้น และการมีหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังร้อยละ 68.4 มีการฝากเงินกับสหกรณ์ โดยร้อยละ 74.7 มีจำนวนเงินฝากไม่เกิน 10,000 บาท มีจำนวนเงินฝากเฉลี่ย 18,800.9 บาท ส่วนสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวนั้นสมาชิกมีเพียงร้อยละ 26 เท่านั้นที่มีการฝากเงินกับสหกรณ์ โดยมีเงินฝากเฉลี่ย 16,211 บาท นอกจากการฝากเงินกับสหกรณ์แล้วสมาชิกยังมี

การฝากเงินกับธนาคาร ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.9 ของสมาชิกทั้งสองสหกรณ์มีจำนวนเงินฝากไม่เกิน 10,000 บาท เช่นเดียวกัน โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีเงินฝากกับธนาคารเฉลี่ย 20,389.7 บาท ส่วนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีเงินฝากกับธนาคารเฉลี่ย 35,538.8 บาท ซึ่งสูงกว่าจำนวนเงินฝากกับสหกรณ์เกือบเท่าตัว (ตาราง 15) ดังนั้น สหกรณ์จึงควรมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สมาชิกมีการฝากเงินกับสหกรณ์เพิ่มขึ้นทั้งในรูปแบบการฝากเงินออมทรัพย์หรือในรูปของเงินฝากสัจจะออมทรัพย์ หรืออื่นๆที่มีอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่สูงกว่าธนาคาร อันเป็นอีกหนทางหนึ่งที่ทำให้สมาชิกได้มีโอกาสที่จะเก็บออมเงินมากขึ้น สำหรับการถือหุ้นของสมาชิกกับสหกรณ์ซึ่งถือว่าเป็นเงินออมอีกก้อนหนึ่งที่สมาชิกมีโอกาสสะสม พบว่าสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว สมาชิกมีมูลค่าหุ้นเฉลี่ย 21,162 บาท ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง สมาชิกมีมูลค่าหุ้นเฉลี่ย 25,236.7 บาท ซึ่งสูงกว่ามูลค่าหุ้นเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว (ตาราง 15) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีรายได้ในครัวเรือนมากกว่า และมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกเฉลี่ยสูงกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว (ตาราง 13) ทำให้ยอดเงินออมและเงินฝากสูงกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว อย่างไรก็ตามจากการสอบถาม สมาชิกเกือบทั้งหมดไม่นิยมนำเงินสดไปเพิ่มหุ้น การเพิ่มหุ้นเกิดขึ้นได้ 2 กรณี กรณีแรกเมื่อสมาชิกผู้นั้นกู้เงินจากสหกรณ์ ทางสหกรณ์จะหักเงินกู้ร้อยละ 5 ของเงินกู้ทั้งหมดเพื่อเป็นค่าหุ้นและสมาชิกจะได้รับเงินสดส่วนที่เหลือเมื่อหักเงินไว้เป็นค่าหุ้นแล้ว กรณีที่สองเมื่อสหกรณ์จ่ายเงินปันผลกำไรหรือเงินเฉลี่ยคืนเมื่อสิ้นปีทางบัญชีสมาชิกบางรายจะนำเงินส่วนนี้เพิ่มลงไปในการถือหุ้นแทนที่จะรับเงินสดกลับมา

เมื่อพิจารณาถึงการมีหนี้สินของทั้งสองสหกรณ์ พบว่าร้อยละ 92.7 ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีหนี้สินกับสหกรณ์ และร้อยละ 17.7 มีหนี้สินกับแหล่งอื่น ซึ่งร้อยละ 34.8 ของสมาชิกจะมีการกู้เงินกับสหกรณ์ในวงเงินที่มากกว่า 100,000 บาท และร้อยละ 28.1 มีหนี้สินค้างชำระมากกว่า 100,000 บาท โดยมีหนี้สินค้างชำระเฉลี่ย 84,324.7 บาท ในขณะที่ร้อยละ 61.1 ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีหนี้สินกับสหกรณ์ และร้อยละ 16.8 มีหนี้สินกับแหล่งอื่น ซึ่งร้อยละ 25.9 ของสมาชิกจะมีการกู้เงินกับสหกรณ์ในวงเงินที่มากกว่า 100,000 บาท และร้อยละ 10.3 มีหนี้สินค้างชำระมากกว่า 100,000 บาท โดยมีหนี้สินค้างชำระเฉลี่ย 44,601.3 บาท ซึ่งน้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว (ตาราง 16)

ตาราง 15 การมีเงินฝาก จำนวนเงินฝาก และมูลค่าหุ้นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

หน่วย : ร้อยละ

การมีเงินฝาก จำนวนเงินฝาก และมูลค่าหุ้น	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		รวม (N=191)
	ย่านตาขาว (N=96)	เมือง (N=95)	
เงินฝากของสมาชิก			
มี	26	68.4	47.2
ไม่มี	74	31.6	52.8
จำนวนเงินฝากกับสหกรณ์ (บาท)			
ไม่เกิน 10,000	86.5	74.7	80.6
10,000 – 20,000	10.4	9.5	10
20,001 – 30,000	1	6.3	3.7
30,001 – 40,000	-	1.1	0.5
มากกว่า 40,000	2.1	8.4	5.2
เฉลี่ย	16,211	18,800.9	17,506
จำนวนเงินฝากธนาคาร (บาท)			
ไม่เกิน 10,000	83.3	66.3	74.9
10,000 – 20,000	5.2	7.4	6.3
20,001 – 30,000	3.2	6.3	4.7
30,001 – 40,000	3.1	5.3	4.2
มากกว่า 40,000	5.2	14.7	9.9
เฉลี่ย	20,389.7	35,538.8	27,964.3
มูลค่าหุ้นในสหกรณ์ (บาท)			
ไม่เกิน 5,000	27.1	36.8	32
5,000 – 15,000	34.4	25.3	29.8
15,001 – 25,000	18.8	11.6	15.2
มากกว่า 25,000	19.7	26.3	23
เฉลี่ย	21,162	25,236.7	23,199.4

ตาราง 16 การมีหนี้สิน จำนวนเงินกู้ และจำนวนหนี้สินค้างชำระของสมาชิก

หน่วย : ร้อยละ

การมีเงินฝาก จำนวนเงินฝาก และมูลค่าหุ้น	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร.....จำกัด		รวม (N=191)
	ย่านตาขาว(N=96)	เมือง (N=95)	
หนี้สินกับสหกรณ์ (บาท)			
มีหนี้สิน	92.7	61.1	76.9
ไม่มีหนี้สิน	7.3	38.9	23.1
จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ (บาท)			
ไม่เกิน 20,000	9.0	10.3	9.6
20,000 – 40,000	19.1	20.7	19.9
40,001 – 60,000	15.7	17.4	16.5
60,001 – 80,000	11.2	17.1	14.2
80,001 – 100,000	10.2	8.6	9.4
มากกว่า 100,000	34.8	25.9	30.4
เฉลี่ย	108,005.6	95,137.9	101,571.8
จำนวนหนี้สินค้างชำระสหกรณ์ (บาท)			
ไม่เกิน 20,000	15.7	44.8	30.2
20,000 – 40,000	27	19.1	23
40,001 – 60,000	12.4	15.5	14
60,001 – 80,000	6.7	6.9	6.8
80,001 – 100,000	10.1	3.4	6.8
มากกว่า 100,000	28.1	10.3	19.2
เฉลี่ย	84,324.7	44,601.3	64,463
หนี้สินจากแหล่งอื่น			
มีหนี้สิน	17.7	16.8	17.3
ไม่มีหนี้สิน	82.3	83.2	82.7

9. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยตัวแปรปัจจัยกายภาพและเศรษฐกิจสังคม

เมื่อนำตัวแปรของปัจจัยด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม ซึ่งประกอบด้วย รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน หนี้สินค้างชำระ จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น ระยะทางจากบ้านถึงที่ทำการสหกรณ์ และระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์ มาเปรียบเทียบกับระหว่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง พบว่า รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq .05$) โดยมีหนี้สินค้างชำระ และระยะทางจากบ้านถึงที่ทำการสหกรณ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีหนี้สินค้างชำระเพียงตัวแปรเดียวที่มีมูลค่ามากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ในส่วนของตัวแปรอื่นๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น และระยะทางจากบ้านถึงที่ทำการสหกรณ์นั้น พบว่าทุกตัวแปรมีค่าน้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ส่วนตัวแปรอื่นๆ คือ รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร และระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น พบว่าทั้ง 2 ตัวแปร ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 17)

ตาราง 17 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยตัวแปรปัจจัยกายภาพและเศรษฐกิจสังคมระหว่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง

ตัวแปร	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด		ค่า t	ค่า p
	ย่านตาขาว(N=96) X	เมือง (N=95) X		
รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน (บาท)	134,331.4	174,588.3	-2.40	0.02*
รายได้สุทธิการทำการเกษตร (บาท)	58,851.9	77,031.4	-1.40	0.18
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (บาท)	59,070.8	88,504.6	-2.92	0.04*
หนี้สินค้างชำระ (บาท)	84,324.7	44,601.3	3.60	0.00**
จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น (บาท)	57,762.7	79,576.4	-3.16	0.02*
ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ (กม.)	4.3	10.3	-4.97	0.00**
ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก (ปี)	7.3	10.2	-0.41	0.63

* $p \leq .05$

** $p \leq .01$

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงาน และการ ร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

10. ระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนในการประเมินค่า (rating scale) 4 ระดับ ค่าอันตรภาคชั้นที่นำมากำหนดขอบเขตมัธยฐานในการแปลความหมายช่วงค่าเฉลี่ย = 0.8 ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	3.3 - 4.0	หมายถึง	สมาชิกมีส่วนร่วมมาก
ช่วงค่าเฉลี่ย	2.5 - 3.2	หมายถึง	สมาชิกมีส่วนร่วมปานกลาง
ช่วงค่าเฉลี่ย	1.8 - 2.4	หมายถึง	สมาชิกมีส่วนร่วมน้อย
ช่วงค่าเฉลี่ย	1 - 1.7	หมายถึง	สมาชิกไม่มีส่วนร่วม

ผลการศึกษาในระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรนั้น ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีรายละเอียดดังนี้

10.1 ธุรกิจธณกิจ พบว่าสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมรวมในทุกรายละเอียดอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 2.7$ ในขณะที่สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมรวมในทุกรายละเอียดอยู่ในระดับน้อย $\bar{X} = 2.4$ โดยที่สมาชิกทั้งสองสหกรณ์มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้เพื่อนสมาชิกชำระหนี้สหกรณ์ตรงตามกำหนดมากเป็นอันดับหนึ่ง และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่างๆในการฝากเงินการปล่อยเงินกู้ เช่น การค้ำประกันเงินกู้ การชำระเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยของสหกรณ์ค่อนข้างน้อยเป็นอันดับสุดท้าย (ตาราง 18) ซึ่งให้เห็นว่าหลักเกณฑ์ กฏระเบียบต่างๆในธุรกิจธณกิจที่สมาชิกต้องถือปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มสมาชิกเองนั้น สมาชิกยังมีส่วนร่วมในการกำหนดน้อย สมาชิกเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามเท่านั้น ทั้งนี้เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ยังคิดว่าบทบาทหน้าที่ส่วนนี้น่าจะเป็นของคณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการสหกรณ์มากกว่าจะเป็นหน้าที่ของตนเอง เนื่องจากสมาชิกได้คัดเลือกบุคคลเหล่านี้ไปทำหน้าที่แทนในส่วนนี้แล้ว จึงมอบอำนาจสิทธิขาดในการดำเนินการในชั้นตอนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสมาชิกเองยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองที่จะต้องปฏิบัติเท่าใดนัก

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานธุรกิจธนกิจ

รายละเอียด	การมีส่วนร่วม				เฉลี่ยรวม	
	ย่านตาขาว		เมือง		(N=191)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ธุรกิจธนกิจ						
1. ท่านมีส่วนร่วมในการกระตุ้นแนะนำเพื่อนสมาชิกให้มาฝากเงินกับสหกรณ์	2.8 ¹	0.49	2.6 ²	0.94	2.7 ²	0.76
2. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่างๆในการฝากเงินการปล่อยเงินกู้ เช่นการค้ำประกันเงินกู้ การชำระเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย	2.6 ²	0.66	2.0 ⁵	0.89	2.3 ⁴	0.84
3. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่เพื่อนสมาชิกในการติดต่อกับสหกรณ์ เช่น เรื่องการกู้เงิน การชำระเงินกู้ และเรื่องอื่นๆ	2.8 ¹	0.57	2.5 ³	0.95	2.7 ²	0.79
4. ท่านมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้เพื่อนสมาชิกชำระหนี้สหกรณ์ตรงตามกำหนด	2.8 ¹	0.63	2.8 ¹	0.97	2.8 ¹	0.81
5. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มสมาชิกที่ท่านเป็นสมาชิกอยู่อย่างต่อเนื่อง	2.6 ²	0.73	2.2 ⁴	0.96	2.4 ³	0.88
เฉลี่ย	2.7	0.62	2.4	0.94	2.6	0.82

10.2 ธุรกิจรวมกันซื้อ สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในทุกรายละเอียดมากกว่าสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวเป็นสหกรณ์การเกษตรที่ตั้งอยู่ในอำเภอรอบนอก ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรเมืองตรังตั้งอยู่ในตัวเมืองซึ่งเป็นตัวจังหวัด สมาชิกจึงมีโอกาสที่จะเลือกซื้อสินค้าจากแหล่งอื่นๆ มากกว่า เช่น ห้างสรรพสินค้า และซูเปอร์มาเก็ต รวมถึงร้านค้าขนาดใหญ่ในตัวเมือง อีกทั้งที่ตั้งของสหกรณ์อยู่ในถนนซอย ทำให้สมาชิกไม่สะดวกในการเข้ามาซื้อสินค้าประกอบกับทางสหกรณ์ไม่สามารถจะขายสินค้าในราคาที่ต่ำกว่าท้อง

ตลาดได้เพราะต้องแข่งขันกับแหล่งการค้าอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง จึงเป็นเหตุให้สมาชิกสหกรณ์ การเกษตรเมืองตรังให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจนี้น้อย ทั้งนี้ทั้งสอง สหกรณ์มีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ร้านค้าเป็นอันดับหนึ่ง และมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการกำหนดราคาสินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่าย การ แสดงความคิดเห็นในการเลือกหรือเสนอชนิดสินค้า น้อยเป็นอันดับสุดท้าย (ตาราง 19) ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานธุรกิจรวมกันซื้อ

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม				เฉลี่ยรวม	
	ย่านตาขาว		เมือง		(N=191)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ธุรกิจรวมกันซื้อ						
1.ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการกำหนดราคา สินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่าย	2.5 ⁴	0.73	1.8 ⁷	0.91	2.2 ⁵	0.89
2.ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเลือกหรือเสนอชนิดสินค้าที่ สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก	2.6 ³	0.72	1.8 ⁷	0.87	2.2 ⁵	0.88
3.ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ถึง ผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการซื้อ สินค้าจากสหกรณ์	2.8 ²	0.68	2.6 ²	0.93	2.7 ²	0.82
4.ท่านมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าจากร้าน ค้าของสหกรณ์	2.9 ¹	0.56	2.8 ¹	0.78	2.9 ¹	0.68
5.ท่านมีส่วนร่วมโดยการซื้อวัสดุการ เกษตร เช่น ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อาหารสัตว์	2.5 ⁴	0.94	2.3 ³	1.06	2.4 ³	1.00
6.ท่านมีส่วนร่วมโดยการซื้อวัสดุอุปกรณ์ การเกษตร เช่น เครื่องสูบน้ำ รถไถ	2.4 ⁵	0.93	2.1 ⁴	0.95	2.3 ⁴	0.95
7.ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นให้มี การนำสินค้าไปฝากขายตามกลุ่มสมาชิก	2.5 ⁴	0.74	1.9 ⁶	0.89	2.2 ⁵	0.87
8.ท่านมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นให้ สหกรณ์เปิดร้านค้าย่อยในหมู่บ้าน	2.6 ³	0.75	2.0 ⁵	0.98	2.3 ⁴	0.91
เฉลี่ย	2.6	0.76	2.2	0.92	2.4	0.88

10.3 ธุรกิจรวมกันชายและธุรกิจบริการ ทั้งสองธุรกิจเป็นธุรกิจที่ดำเนินการเฉพาะสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ในธุรกิจรวมกันชาย พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในรายละเอียดของการช่วยกระตุ้นและแนะนำให้เพื่อนสมาชิกนำยางพารามาขายอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 2.8$ ส่วนรายละเอียดอื่นๆ สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ได้แก่ การทำธุรกิจโดยชายยางพาราให้กับสหกรณ์ การแสดงความคิดเห็นในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการรับซื้อยางพาราจากสมาชิก การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเกี่ยวกับการรวบรวมการกำหนดปริมาณและราคารับซื้อยางพารา การเสนอให้สหกรณ์จัดสร้างโรงเก็บยาง โรงรมยาง และการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นให้สหกรณ์ไปรับซื้อยางพาราในหมู่บ้าน โดยมีค่า $\bar{X} = 2.4, 2.4, 2.4, 2.4$ และ 2.5 ตามลำดับ (ตาราง 20) การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจนี้น้อย อาจเนื่องมาจากสหกรณ์มีจุดรับซื้อยางพาราน้อยและไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งอำเภอ อีกทั้งทางสหกรณ์มีการเข้มงวดเรื่องคุณภาพของยางพารา และสมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกรายย่อย เมื่อได้ผลผลิตยางพาราแล้วจึงนิยมนำไปจำหน่ายเป็นรายวันให้แก่ร้านค้าในพื้นที่มากกว่าที่จะรวบรวมไว้ขายคราวเดียว โดยมีพ่อค้าเข้าไปรับซื้อถึงหมู่บ้านทำให้สมาชิกลดภาระค่าใช้จ่ายในการขนส่งและสะดวก รวมทั้งปัจจุบันมีโรงรมยางมากขึ้นสมาชิกมีทางเลือกในการจำหน่ายเพิ่มขึ้น ในขณะที่สหกรณ์มีโรงเก็บน้ำยางและแปรรูปยางพาราอยู่เพียงแห่งเดียวทำให้ไม่สามารถรับซื้อน้ำยางจากสมาชิกได้ทั่วถึง ปัจจุบันถึงแม้ว่าสหกรณ์จะมีผลกำไรจากธุรกิจรวมกันชายก็ตาม แต่ในแง่ของการมีส่วนร่วมของสมาชิก ยังถือว่าการดำเนินธุรกิจนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ในธุรกิจบริการพบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} 2.7$ ซึ่งมีเพียงข้อคำถามเดียวที่สมาชิกยังมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย คือ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นให้สหกรณ์มีการจัดการบริการอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ขยายรถจักรยานยนต์ จำหน่ายโทรศัพท์มือถือ มีค่า $\bar{X} 2.5$ (ตาราง 20) จะเห็นได้ว่าธุรกิจนี้สมาชิกให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจการให้บริการต่างๆ มากพอสมควร เนื่องจากทางสหกรณ์มีการให้บริการที่หลากหลาย อาทิเช่น มีบริการจัดเลี้ยงสัมมนา บริการรถบรรทุก บริการตลาดกลางยางพาราที่สำคัญคือ มีบริการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อสวัสดิการในรูปแบบของป.ต.ท. และบริการน้ำดื่มอนามัย เป็นต้น อีกทั้งสมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการให้บริการของทางสหกรณ์ เพราะช่วยให้สมาชิกสะดวกสบาย ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ไม่จำเป็นต้องไปใช้บริการนอกพื้นที่ อีกทั้งสหกรณ์ยังมีการนำเงินส่วนนี้มาเฉลี่ยคืนให้ด้วย

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานธุรกิจรวมกันขายและ
ธุรกิจบริการ

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม	
	สหกรณ์ย่านตาขาว	
	$\bar{X}$	S.D
ธุรกิจรวมกันขาย		
1.ท่านมีส่วนร่วมทำธุรกิจโดยการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์	2.4 ³	0.87
2.ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการรับซื้อยางพารา เช่น เงื่อนไขการชำระเงิน คุณภาพยาง การ จัดชั้นยาง	2.4 ³	0.82
3.ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเกี่ยวกับการรวบรวม การ กำหนดปริมาณและราคาการรับซื้อยางพาราของสหกรณ์	2.4 ³	0.84
4.ท่านมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นให้สหกรณ์ไปรับซื้อยางพารา ในหมู่บ้านหรือที่ทำการกลุ่มสมาชิก	2.5 ²	0.89
5.ท่านมีส่วนช่วยกระตุ้นและแนะนำให้เพื่อนสมาชิกนำยางพารามา ขายให้สหกรณ์	2.8 ¹	0.68
6.ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอให้สหกรณ์จัดสร้างโรงเก็บยาง โรงรม ยาง เพื่อให้สหกรณ์สามารถเพิ่มการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิก	2.4 ³	0.73
เฉลี่ย	2.5	0.80
ธุรกิจบริการ		
1.ท่านมีส่วนร่วมให้สหกรณ์มีการจัดการบริการต่าง ๆ เช่น จัดสร้าง ปั้มน้ำมัน บริการสถานที่จัดเลี้ยงสัมมนา บริการน้ำ ต้มอนามัย	2.7 ³	0.64
2.ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเกี่ยวกับเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ ในการคิดค่าบริการ	2.6 ⁴	0.68
3.ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นให้สหกรณ์มีการจัดการบริการ อื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ข่ายรถจักรยายนต์ จำหน่าย โทรศัพท์มือถือ	2.5 ⁵	0.74
4.ท่านมีส่วนร่วมในการใช้บริการต่าง ๆ ของสหกรณ์	3.0 ¹	0.52
5.ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ถึงผลประโยชน์ที่สมาชิกจะ ได้รับจากการให้บริการของสหกรณ์	2.8 ²	0.53
เฉลี่ย	2.7	0.62

10.4 กิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ พบว่าสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.6$ ยกเว้นในเรื่องของการกำหนดหัวข้อของการฝึกอบรม และการกำหนดหลักสูตรในการฝึกอบรมเท่านั้นที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย $\bar{X} = 2.4$ และ 2.3 ตามลำดับ สำหรับในส่วนของสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังนั้น พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.0$ โดยเฉพาะในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะให้สหกรณ์จัดการฝึกอบรมตามกลุ่มอาชีพ การกำหนดหัวข้อของการฝึกอบรม และการกำหนดหลักสูตรในการฝึกอบรมสมาชิกไม่มีส่วนร่วมเลย โดยมีค่า $\bar{X} = 1.7, 1.6$ และ 1.6 ตามลำดับ (ตาราง 21) และพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในทุกรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจนี้มากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังเช่นเดียวกับในธุรกิจอื่น ๆ อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการกำหนดหัวข้อของการฝึกอบรม และการกำหนดหลักสูตรการส่งเสริมอาชีพ สมาชิกของทั้งสองสหกรณ์ยังมีส่วนร่วมน้อยและเกือบไม่มีส่วนร่วมเลย แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้นนั้นไม่ได้เป็นไปตามความต้องการของสมาชิก สมาชิกจึงขาดความสนใจและไม่เห็นความจำเป็นที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม ดังนั้นสิ่งที่สหกรณ์ควรคำนึงถึงในการจัดฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพในแต่ละครั้งคือ ควรจะต้องมีการศึกษาหาความต้องการ (need assessment) ในการฝึกอบรมของสมาชิกก่อนที่จะมีการจัดการฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ เพื่อจะได้หัวข้อของการฝึกอบรมและหลักสูตรการส่งเสริมอาชีพตรงตามความต้องการของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นและสมาชิกจะได้รับประโยชน์และความรู้นำไปพัฒนาศักยภาพของตนเองในการประกอบอาชีพได้ถูกต้องและมีคุณภาพขึ้น หรือนำไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งสมาชิกเองก็จะได้มีอาชีพเสริมตามความถนัดและความต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผลงานและผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในธุรกิจอื่นเพิ่มขึ้นด้วย

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม				เฉลี่ยรวม	
	ย่านตาขาว		เมือง		(N=191)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
กิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ						
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะให้สหกรณ์จัดการฝึกอบรมตามกลุ่มอาชีพ	2.6 ³	0.74	1.7 ²	0.83	2.2 ³	0.89
2. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อของการฝึกอบรม	2.4 ⁴	0.82	1.6 ³	0.83	2.0 ⁴	0.92
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรการส่งเสริมอาชีพเสริม	2.3 ⁵	0.74	1.6 ³	0.80	2.0 ⁴	0.85
4. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมอบรมที่สหกรณ์จัดขึ้น	2.7 ²	0.55	2.3 ¹	0.92	2.5 ²	0.79
5. ท่านมีส่วนร่วมกิจกรรมส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้น	2.7 ²	0.59	2.3 ¹	0.86	2.5 ²	0.76
6. ท่านมีส่วนช่วยกระตุ้น แนะนำและประชาสัมพันธ์ให้เพื่อนสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ	2.8 ¹	0.60	2.3 ¹	0.87	2.6 ¹	0.70
เฉลี่ย	2.6	0.67	2.0	0.85	2.3	0.81

หมายเหตุ* ตัวเลขยกขึ้นแสดงการจัดอันดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละลักษณะการดำเนินงานของทั้งสองสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวที่มีการดำเนินงานครบวงจร สมาชิกมีส่วนร่วมในทุกธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังที่มีการดำเนินใน 3 ธุรกิจ ปรากฏว่าทุกธุรกิจสมาชิกมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย และยังพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นแต่ละรายละเอียด หรือค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละลักษณะการดำเนินงานสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรเมืองตรังทุกค่าเฉลี่ย (ตาราง 22) จึงกล่าวได้ว่าระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์ประสบผลสำเร็จหรือไม่ และอาจจะเป็นตัววัด

ว่าสหกรณ์จะสามารถดำเนินธุรกิจหรือกิจกรรมนั้น ๆ ได้หรือไม่ กล่าวคือ การได้รับการมีส่วนร่วมจากสมาชิกน้อยเป็นผลทำให้สหกรณ์ไม่สามารถดำเนินงานแบบครบวงจรได้

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงานกันระหว่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง พบว่าการมีส่วนร่วมในธุรกิจที่สหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวจะมีส่วนร่วมมากกว่าสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง (ตาราง 22) ในทุกธุรกิจ

ตาราง 22 สรุปค่าเฉลี่ยรวมและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรวมของระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

การมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงาน	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำกัด		เฉลี่ยรวม (N = 191)	
	ย่านตาขาว	เมือง	ค่า t	ค่า p
	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
ธุรกิจธนกิจ	2.7 ¹	2.4 ¹	3.48	.01**
ธุรกิจรวมกันซื้อ	2.6 ²	2.2 ²	4.33	.00**
ธุรกิจรวมกันขาย	2.5 ³	-	-	-
ธุรกิจบริการ	2.7 ¹	-	-	-
กิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ	2.6 ²	2.0 ³	6.51	.00**

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

หมายเหตุ * ตัวเลขยกขึ้นแสดงการจัดอันดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย

11. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

ผลการศึกษาการร่วมรับประโยชน์ของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนในการประเมินค่า (rating scale) 3 ระดับ คือ ใช่ ไม่แน่ใจ และไม่ใช่ ค่าอันตรภาคชั้นที่นำมากำหนดขอบเขตมัธยฐานในการแปรความหมายช่วงค่าเฉลี่ย = 0.7 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การรับประโยชน์แสดงรายละเอียดดังนี้

11.1 ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น ผู้สมัครจะต้องถือหุ้นและเมื่อสิ้นปีจะได้รับเงินปันผลตามมูลค่าหุ้นนั้น โดยได้รับประโยชน์จากเงินปันผลร้อยละ 7-8 ที่สหกรณ์เฉลี่ยคืนให้ และได้รับประโยชน์จากการสมัครเป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ ด้วยเหตุผลว่าเมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งเสียชีวิต

ชีวิตสมาชิกคนอื่นๆ ได้มีโอกาสช่วยเหลือกันและยังถือเป็นการเก็บสะสมเงินให้ลูกหลานอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังได้รับประโยชน์จากการซื้อบัตรสุขภาพ แต่เมื่อมีโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคเข้ามาทำให้สมาชิกขาดความสนใจในจุดนี้ไปบ้าง และทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิกและการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของสหกรณ์นั้น (ตาราง 23) ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานทำให้สมาชิกสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับทางสหกรณ์ ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นที่สุดคือ การให้สมาชิกเรียนรู้ และเข้าใจหลักการ วิธีการ และอุดมการณ์ของสหกรณ์ให้ถ่องแท้มากขึ้น เพราะการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นของสมาชิกจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในธุรกิจต่างๆ ที่สหกรณ์ดำเนินการอยู่มากขึ้นด้วย

ตาราง 23 การมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์

รายละเอียด	การได้รับประโยชน์				เฉลี่ยรวม	
	ย่านตาขาว		เมือง		(N=191)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ประโยชน์จากการเป็นสมาชิก						
1. ท่านพอใจที่รับเงินปันผลจากการถือหุ้นกับสหกรณ์ในอัตราร้อยละ 7-8	2.7 ¹	0.47	2.9 ¹	0.36	2.8 ¹	0.44
2. ท่านได้รับประโยชน์จากการซื้อบัตรสุขภาพในราคาถูก	2.5 ³	0.65	2.1 ⁶	0.62	2.3 ⁵	0.67
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกฉาบปังกิจสงเคราะห์	2.7 ¹	0.48	2.9 ¹	0.38	2.8 ¹	0.44
4. การเป็นสมาชิกทำให้ท่านรู้สึกว่าจะต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิก	2.6 ²	0.53	2.7 ²	0.45	2.7 ²	0.49
5. การเป็นสมาชิกทำให้ท่านรู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของสหกรณ์	2.6 ²	0.58	2.6 ³	0.53	2.6 ³	0.55
6. ท่านได้นำความรู้จากการฝึกอบรมและการส่งเสริมอาชีพไปใช้พัฒนาอาชีพและก่อให้เกิดรายได้	2.6 ²	0.55	2.3 ⁵	0.56	2.5 ⁴	0.58
7. การเป็นสมาชิกทำให้ท่านมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตมากขึ้น	2.6 ²	0.54	2.4 ⁴	0.51	2.5 ⁴	0.53
เฉลี่ย	2.6	0.54	2.6	0.48	2.6	0.52

11.2 ประโยชน์จากธุรกิจธนกิจและประโยชน์จากธุรกิจรวมกันซื้อ สมาชิกของ สหกรณ์การเกษตรเมืองตรังได้รับประโยชน์จากธุรกิจธนกิจรวม $\bar{X} = 2.8$ มากกว่าสมาชิก สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 2.6$ (ตาราง 24) โดยที่สมาชิกให้ค่า เฉลี่ยการได้รับประโยชน์จากการฝากเงินกับสหกรณ์มากกว่าฝากกับสถาบันการเงินอื่น ๆ เป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสมาชิกที่ไม่ได้ฝากเงินกับสหกรณ์ กล่าวว่ามีการฝากเงินอยู่กับธนาคาร อยู่ก่อนแล้วและไม่อยากยุ่งยากในการถอนเงินแล้วนำมาฝากกับสหกรณ์ อีกทั้งการฝากเงิน กับธนาคารรู้สึกมันคงกว่า การถอนเงินก็ทำได้ง่ายกว่า เพราะมีบัตร ATM สามารถถอนได้ ตลอดเวลาถึงแม้จะเป็นวันหยุดราชการก็ตาม ดังนั้นทางสหกรณ์จึงควรรณรงค์สร้างความ เข้าใจแก่สมาชิกเกี่ยวกับการได้รับประโยชน์จากการฝากเงินกับสหกรณ์มากขึ้น เพื่อให้การ ดำเนินธุรกิจธนกิจ จะได้มีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการมากขึ้นเป็นการสร้างความเชื่อ มั่นให้แก่สมาชิก ในการดำเนินธุรกิจอื่น ๆ กับสหกรณ์ ส่วนประโยชน์จากธุรกิจรวมกันซื้อ พบ ว่าสมาชิกของทั้งสองสหกรณ์ได้รับประโยชน์ในทุกรายละเอียดใกล้เคียงกันในระดับปาน กลาง โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 2.6$ ส่วนสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรเมืองตรังได้รับประโยชน์มีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 2.7$ (ตาราง 24)

11.3 ประโยชน์จากธุรกิจรวมกันขายและธุรกิจบริการ ทั้งสองธุรกิจนี้ดำเนินการ เฉพาะสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว สมาชิกได้รับประโยชน์จากธุรกิจรวมกันขายในราย ละเอียดการได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากสหกรณ์มากที่สุด แต่ได้รับประโยชน์จากการประหยัดเวลา ในการนำยางพารามาจำหน่ายให้กับสหกรณ์เป็นอันดับสุดท้าย ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ ระยะทางจากบ้านอยู่ห่างจากจุดรับซื้อยางพารา ซึ่งปัจจุบันสหกรณ์กำลังปรับปรุงเพิ่มจุดรับ ซื้อและเพิ่มปริมาณการรับซื้อน้ำยางพาราให้มากขึ้น อันจะทำให้สมาชิกได้รับประโยชน์จาก ธุรกิจนี้มากขึ้น ส่วนการได้รับประโยชน์จากธุรกิจบริการ พบว่าสมาชิกได้รับประโยชน์จาก การจัดบริการป้อนน้ำมัน บริการด้านเครื่องซักรีดและจำหน่ายยางพาราจากตลาดกลางของส หกรณ์ รวมทั้งได้รับประโยชน์จากการจัดบริการนำดีมอเนอมาัยและการจัดบริการจัดเลี้ยง สัมมนา และได้รับประโยชน์จากการจัดบริการขนส่งเป็นอันดับสุดท้าย เนื่องจากสมาชิกบาง ส่วนอยู่ห่างไกล สหกรณ์จึงยังบริการได้ไม่ทั่วถึง ถึงแม้จะมีความต้องการในการใช้บริการนี้ มากก็ตาม (ตาราง 25)

ตาราง 24 การมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากธุรกิจธนกิจและธุรกิจรวมกันซื้อ

รายละเอียด	การได้รับประโยชน์				เฉลี่ยรวม	
	ย่านตาขาว		เมือง		(N=191)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ประโยชน์จากธุรกิจธนกิจ						
1. ท่านได้รับประโยชน์จากการกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำจากสหกรณ์	2.7 ¹	0.52	2.9 ¹	0.31	2.8 ¹	0.44
2. ท่านได้รับประโยชน์จากการฝากเงินกับสหกรณ์มากกว่าฝากกับสถาบันการเงินอื่น ๆ	2.5 ³	0.58	2.6 ³	0.53	2.6 ³	0.56
3. การรณรงค์ให้สมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์ทำให้ท่านมีโอกาสเก็บออมเงินมากขึ้น	2.6 ²	0.55	2.8 ²	0.45	2.7 ²	0.51
4. ท่านมีความสะดวกคล่องตัวในเรื่องเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพราะได้ใช้เงินกู้ของสหกรณ์	2.6 ²	0.55	2.9 ¹	0.31	2.8 ¹	0.46
5. ท่านได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ที่ท่านจ่ายให้สหกรณ์	2.7 ¹	0.51	2.9 ¹	0.35	2.8 ¹	0.45
เฉลี่ย	2.6	0.54	2.8	0.39	2.7	0.48
ประโยชน์จากธุรกิจรวมกับซื้อ						
1. ท่านได้รับประโยชน์จากเงินเฉลี่ยคืนจากการซื้อสินค้าจากสหกรณ์	2.7 ¹	0.52	2.8 ¹	0.48	2.8 ¹	0.50
2. ท่านได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าราคาถูกกว่าท้องตลาด	2.6 ²	0.55	2.5 ³	0.63	2.6 ³	0.60
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าในราคายุติธรรมจากสหกรณ์	2.6 ²	0.55	2.6 ²	0.54	2.6 ³	0.54
4. ท่านได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าคุณภาพดีจากสหกรณ์	2.6 ²	0.54	2.6 ²	0.53	2.6 ³	0.53
5. ท่านได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนที่ซื้อสินค้า	2.6 ²	0.52	2.8 ¹	0.39	2.7 ²	0.47
6. ท่านได้รับความสะดวกในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์	2.7 ¹	0.51	2.8 ¹	0.39	2.8 ¹	0.48
เฉลี่ย	2.6	0.53	2.7	0.49	2.7	0.52

ตารางที่ 25 การมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากธุรกิจรวมกันขายและธุรกิจบริการ

รายละเอียด	การได้รับประโยชน์	
	ย่านตาขาว	
	$\bar{X}$	S.D
ประโยชน์จากธุรกิจรวมกันขาย		
1. ท่านได้รับประโยชน์จากการขายยางพาราในราคายุติธรรมให้กับสหกรณ์	2.5 ²	0.63
2. ท่านได้รับความสะดวกในการนำยางพารามาจำหน่ายให้กับสหกรณ์	2.5 ²	0.69
3. ท่านประหยัดเวลาในการนำยางพารามาจำหน่ายให้กับสหกรณ์	2.4 ³	0.64
4. ท่านได้รับประโยชน์จากมาตราชั่ง ตวง วัดที่เที่ยงตรง	2.5 ²	0.63
5. ท่านได้รับประโยชน์จากการขายยางพาราเพราะสหกรณ์จ่ายเงินค่ายางพาราแก่ท่านทันที ไม่มีการค้างจ่าย	2.5 ²	0.65
6. ท่านได้รับประโยชน์การได้รับเงินเฉลี่ยคืนจาก สหกรณ์	2.6 ¹	0.59
7. การรวมกันขายยางพาราทำให้ท่านรู้สึกว่าจะทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การพึ่งตนเอง	2.5 ²	0.54
8. การรวมกันขายยางพาราทำให้สมาชิกมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งขึ้นเพื่อผลประโยชน์ในการต่อรองราคายางพารา	2.5 ²	0.54
เฉลี่ย	2.5	0.61
ประโยชน์จากธุรกิจบริการ		
1. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการป้อนน้ำมัน	2.5 ¹	0.61
2. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการขนส่งของสหกรณ์	2.3 ²	0.65
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการด้านเครื่องชั่งและจำหน่ายยางพาราจากตลาดกลางของสหกรณ์	2.5 ¹	0.62
4. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการน้ำดื่มอนามัยของสหกรณ์	2.5 ¹	0.56
5. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการจัดเลี้ยงสัมมนาของสหกรณ์	2.5 ¹	0.56
เฉลี่ย	2.5	0.60

11.4 ประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ พบว่าสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวได้รับประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 2.5$ ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 2.4$ (ตาราง 26) เมื่อเทียบกับการได้รับประโยชน์จากธุรกิจอื่น จะเห็นได้ว่าสมาชิกของทั้งสองสหกรณ์ได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมอาชีพน้อยที่สุด (ตาราง 27) สหกรณ์จึงควรให้ความสนใจในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพให้มากขึ้นและควรฝึกอบรมตามความต้องการของสมาชิกหรือกลุ่มสมาชิกอย่างแท้จริง ทั้งนี้ควรใส่ใจในการรวมกลุ่มของสมาชิกเพื่อการประกอบอาชีพเสริม โดยมีการสนับสนุนด้านความรู้ วัสดุดิบ และวางแผนการตลาดให้เป็นรูปแบบและครบวงจร เพื่อให้กลุ่มสมาชิกจะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้เพิ่มขึ้น อันจะทำให้กลุ่มสมาชิกเข้มแข็งขึ้น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้มากขึ้นนำไปสู่การพึ่งตนเองของสมาชิก

ตารางที่ 26 การมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ

รายละเอียด	การได้รับประโยชน์				เฉลี่ยรวม	
	ย่านตาขาว		เมือง		(N=191)	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ประโยชน์จากกิจกรรมอบรมและส่งเสริมอาชีพ						
1. ท่านได้รับความรู้เรื่องอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์ จากการจัดฝึกอบรม	2.6	0.56	2.5	0.62	2.6	0.59
2. ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน บทบาทการดำเนินงาน กระบวนการทำงานกลุ่มของสมาชิกจากการจัดการฝึกอบรม	2.5	0.60	2.5	0.62	2.5	0.61
3. ท่านได้ความรู้ในการประกอบอาชีพจากการส่งเสริมอาชีพของสหกรณ์	2.5	0.58	2.4	0.59	2.5	0.58
4. ท่านได้ใช้แรงงานอย่างเต็มที่และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพของสหกรณ์	2.4	0.56	2.3	0.61	2.4	0.59
เฉลี่ย	2.5	0.57	2.4	0.61	2.5	0.59

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรวมของการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ สรุปได้ว่าทั้งสองสหกรณ์ได้ค่าเฉลี่ยรวมการมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์เท่ากัน คือ $\bar{X} = 2.6$ ส่วนค่าเฉลี่ยรวมการมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากธุรกิจธกช. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวได้รับประโยชน์ในระดับน้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ยาวนานกว่าและมีมูลค่าหุ้นในสหกรณ์ที่มากกว่า (ตาราง 14 และตาราง 16) มีการเก็บออมเงินมากกว่า จึงทำให้สมาชิกได้รับประโยชน์จากธุรกิจธกช. มากกว่า เช่นเดียวกับค่าเฉลี่ยรวมการมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากรวมกันชื่อนั้น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวได้รับประโยชน์ในระดับน้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง (ตาราง 27) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีอาชีพรองทางการเกษตรที่หลากหลาย (ตาราง 9) ทำให้ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องจักรทางการเกษตรในปริมาณที่มากตามมา ทำให้สหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีการจำหน่ายวัสดุทางการเกษตร เครื่องจักรในธุรกิจรวมกันชื่อนี้มีมูลค่ามากกว่าสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว (ตาราง 5) แต่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพกลับพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวได้รับประโยชน์ในธุรกิจนี้มากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง เป็นการชี้ให้เห็นว่าถึงแม้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังจะได้รับประโยชน์จากธุรกิจธกช. และธุรกิจรวมกันชื่อนี้มากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวแต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินงานในธุรกิจได้ครบวงจร (ตาราง 27) ดังนั้นการที่สหกรณ์การเกษตรเมืองตรังจะดำเนินการครบวงจรได้ควรต้องเน้นและให้ความสนใจในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพให้มากขึ้นและควรฝึกอบรมตามความต้องการของสมาชิกหรือกลุ่มสมาชิกอย่างแท้จริง ทั้งนี้ควรใส่ใจในการรวมกลุ่มของสมาชิกเพื่อการประกอบอาชีพเสริม โดยมีการสนับสนุนด้านความรู้ วัสดุดิบ และวางแผนการตลาดให้เป็นรูปแบบและครบวงจร เพื่อให้กลุ่มสมาชิกจะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้เพิ่มขึ้น อันจะทำให้กลุ่มสมาชิกเข้มแข็งขึ้น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้มากขึ้น นำไปสู่การรวมกลุ่มช่วยเหลือกันในการดำเนินธุรกิจรวมกันชายและธุรกิจบริการได้

ตาราง 27 สรุปค่าเฉลี่ยรวมและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรวมของการมีส่วนร่วม
รับประโยชน์ของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ของสมาชิก จากการดำเนินงานของสหกรณ์	สมาชิกสหกรณ์		ค่า t	ค่า p
	ย่านตาขาว	เมือง		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิก	2.6 ¹	2.6 ³	1.08	.28
ประโยชน์จากธุรกิจธนกิจ	2.6 ¹	2.8 ¹	-3.6	.00**
ประโยชน์จากธุรกิจรวมกันซื้อ	2.6 ¹	2.7 ²	-.96	.34
ประโยชน์จากธุรกิจรวมกันขาย	2.5 ²	-	-	-
ประโยชน์จากธุรกิจบริการ	2.5 ²	-	-	-
ประโยชน์จากการฝึกอบรมและส่งเสริม อาชีพ	2.5 ²	2.4 ⁴	.67	.50

*p ≤ .05   **p ≤ .01

หมายเหตุ - * ตัวเลขยกขึ้น แสดงการจัดอันดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ตามลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการร่วมรับประโยชน์ ในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 7 ตัว ในปัจจัยกายภาพและเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ (ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ (ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร (ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน (ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น (จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก (ฉ) อายุของสมาชิก (ช) และระดับการศึกษา กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการร่วมรับประโยชน์ของสมาชิก ในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

12. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

12.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจธณกิจ

เมื่อนำตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินงานธุรกิจธณกิจของสมาชิกทั้งสองสหกรณ์ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมในธุรกิจธณกิจของสมาชิกทั้งสองสหกรณ์คือ ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก และระดับการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตาราง 28)

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่า (1) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการให้ความรู้แก่เพื่อนสมาชิกในการติดต่อกับสหกรณ์ (2) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการฝากเงิน การปล่อยเงินกู้ รวมทั้งการให้ความรู้แก่เพื่อนสมาชิกในการติดต่อกับสหกรณ์

สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังพบว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร (3) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) และ ($p \leq .001$) กับทุกรายละเอียดของการมีส่วนร่วม (4) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับเกือบทุกรายละเอียดของการมีส่วนร่วม ยกเว้นการพัฒนากลุ่มสมาชิกที่เป็นสมาชิกอยู่อย่างต่อเนื่องเท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์ (ตาราง 28)

ตาราง 28 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจ

รายละเอียดการมีส่วนร่วมในการดำเนิน ธุรกิจ	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรชาวนาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
1.ท่านมีส่วนร่วมในการกระตุ้นและแนะนำเพื่อนสมาชิกให้มาฝากเงินกับสหกรณ์	-.08	-.03	.02	.04	.10	.07	.07	.22*	.31**	.18	.39**	.28**	.08	.10
2.ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่างๆในการฝากเงินการปล่อยเงินกู้ เช่น การค้ำประกันเงินกู้ การชำระเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย	.03	.06	.16	.05	.21*	.15	.24*	.22*	.37**	.12	.51**	.39**	.24	.19
3.ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่เพื่อนสมาชิกในการติดต่อกับสหกรณ์ เช่น เรื่องการกู้เงิน การชำระเงินกู้ และเรื่องอื่นๆ	-.13	.21*	.16	.06	.24*	.17	.21*	.28**	.37**	.04	.32**	.37**	.14	.09
4.ท่านมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้เพื่อนสมาชิกชำระหนี้ สหกรณ์ตรงตามกำหนด	-.07	.13	.20	.06	.05	.19	.06	.36**	.38**	.06	.27**	.30**	.18	.11
5.ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มสมาชิกที่ท่านเป็นสมาชิกอยู่อย่างต่อเนื่อง	-.04	-.04	.09	.07	.14	.03	.12	.27**	.42**	.09	.05	.31**	.20	.14

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$

12.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อ

สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึง สหกรณ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการซื้อวัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อื่น ๆ (2) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการซื้ออุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องสูบน้ำ รถไถ อื่น ๆ (3) ระยะเวลาการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ร้านค้าของสหกรณ์ และ (4) อายุของสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการซื้อวัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อื่น ๆ และการซื้อวัสดุอุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องสูบน้ำ รถไถ อื่น ๆ ที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายแก่สมาชิก (ตาราง 29)

ส่วนสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ผลการศึกษาพบว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) และ ($p \leq .001$) กับเกือบทุกรายละเอียดของการมีส่วนร่วม ยกเว้นรายละเอียดของการซื้อวัสดุการเกษตร และการเสนอความคิดเห็นให้สหกรณ์นำสินค้าไปฝากขายตามกลุ่มสมาชิก (2) รายได้สุทธิ (3) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น (4) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) และ ($p \leq .001$) กับทุกรายละเอียดของการมีส่วนร่วม (5) อายุของสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) และ ($p \leq .001$) กับเกือบทุกรายละเอียดของการมีส่วนร่วม ยกเว้นการประชาสัมพันธ์ถึงผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ (6) ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) และ ($p \leq .001$) กับเกือบทุกรายละเอียดของการมีส่วนร่วม ยกเว้นในส่วนของ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการกำหนดราคาสินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่าย การแสดงความคิดเห็นในการเลือกหรือเสนอชนิดสินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก และการประชาสัมพันธ์ถึงผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ (ตาราง 29)

ตาราง 29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมในแต่ละรายละเอียดการดำเนินธุรกิจรวมกันชื่อ

รายละเอียดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรวมกันชื่อ	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
1. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการกำหนดราคาสินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่าย	-.07	.01	.17	-.03	.15	.08	.13	.27**	.40**	.05	.45**	.37**	.27**	.15
2. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเลือกหรือเสนอชนิด สินค้าที่สหกรณ์นำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก	-.11	.07	.11	.04	.19	.11	.20	.25*	.33**	.08	.36**	.40**	.29**	.19
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ถึงผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการซื้อสินค้าจากสหกรณ์	.18	.10	.19	-.06	.15	.09	.13	.30**	.31**	.12	.26*	.31**	.14	.12
4. ท่านมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ร้านค้า	.04	.16	.18	-.05	.25*	.10	.11	.35**	.37**	-.08	.30*	.37**	.26*	.26*
5. ท่านมีส่วนร่วมโดยการซื้อวัสดุการเกษตร เช่นปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อาหารสัตว์อื่น ๆ	.25*	.16	.15	.17	.17	.26*	.11	.18	.25*	.06	.28*	.23*	.21*	.21*
6. ท่านมีส่วนร่วมโดยการซื้ออุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องสูบน้ำ รถไถ อื่น ๆ	.08	.13	-.02	.25*	-.01	.22*	.18	.21*	.31**	.02	.36**	.46**	.33**	.33**
7. ท่านมีส่วนร่วมได้เสนอความคิดเห็นให้สหกรณ์นำสินค้าไปฝากขายตามกลุ่มสมาชิก	.12	.09	-.03	.03	.01	.13	.11	.18	.26*	.05	.38**	.41**	.25*	.25*
8. ท่านมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นให้สหกรณ์เปิดร้านค้าย่อยในหมู่บ้านเพื่อความสะดวกในการซื้อสินค้าของสมาชิก	.11	.54	.01	.01	-.04	.07	.04	.25*	.35**	-.09	.33**	.41**	.32**	.32*

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนีสิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

*p ≤ .01   ** p ≤ .001

12.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจรวมกันชาย

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมในแต่ละรายละเอียดการดำเนินงานธุรกิจรวมกันชาย เฉพาะกรณีของ สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่ามีตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมในธุรกิจรวมกันชายของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว คือ อายุของสมาชิก โดยพบว่ามีสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการเสนอความคิดเห็นให้สหกรณ์ไปรับซื้ออาหารในหมู่บ้านหรือที่ทำการกลุ่มสมาชิก เพื่อความสะดวกของสมาชิก ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 30)

ตาราง 30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจรวมกันชาย

รายละเอียดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรวมกันชาย	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
1.ท่านมีส่วนร่วมทำธุรกิจโดยการขายผลผลิตให้กับ สหกรณ์	.16	.08	-.13	.16	.02	.14	.11	-	-	-	-	-	-	-
2.ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับซื้อยางพาราจากสมาชิก เช่น เงื่อนไขชำระเงิน คุณภาพยาง การจัดชั้นยาง	.16	.11	.08	.08	.07	.19	.07	-	-	-	-	-	-	-
3.ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเกี่ยวกับการรวบรวมการกำหนดปริมาณและ ราคาการรับซื้อยางพาราของสหกรณ์	.14	.02	.08	.07	.03	.19	.03	-	-	-	-	-	-	-
4.ท่านมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นให้สหกรณ์ไปรับซื้อยางพาราในหมู่บ้าน หรือที่ทำการกลุ่มสมาชิก เพื่อความสะดวกของสมาชิก	.17	.09	.05	.16	.08	.23*	.06	-	-	-	-	-	-	-
5.ท่านมีส่วนช่วยกระตุ้นและแนะนำให้เพื่อนสมาชิกนำยางพารามาขายให้แก่ สหกรณ์	.08	.06	-.06	.08	.08	.13	.14	-	-	-	-	-	-	-
6.ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอให้สหกรณ์จัดสร้างโรงเก็บยาง โรงรมยาง เพื่อให้ สหกรณ์สามารถเพิ่มการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิก	.14	.06	-.06	.11	.04	.17	.09	-	-	-	-	-	-	-

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนีสิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$

12.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจบริการ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพเศรษฐกิจสังคมกับการมีส่วนร่วมในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินงานธุรกิจบริการ เฉพาะกรณีของสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่าจำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้นเป็นเพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในธุรกิจบริการ โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการเสนอแนะเกี่ยวกับเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ในการคิดค่าบริการ ส่วนรายละเอียดอื่นไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางสถิติแต่อย่างใด (ตาราง 31)

ตาราง 31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมกับการมีส่วนร่วมในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจบริการ

รายละเอียดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจบริการ	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรยานนาวา จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองศรีฯ จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
1. ท่านมีส่วนร่วมให้สหกรณ์มีการจัดการบริการต่าง ๆ เช่น จัดสร้างปั้มน้ำมัน บริการสถานที่จัดเลี้ยงสัมมนา บริการน้ำดื่มอนามัย	.13	.04	-.09	.06	.10	.13	.18	-	-	-	-	-	-	-
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเกี่ยวกับเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ในการคิดค่าบริการ	.04	.08	-.03	.25*	-.01	.13	.16	-	-	-	-	-	-	-
3. ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นให้สหกรณ์มีการจัดการบริการอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ขายรถจักรยานยนต์ จำหน่ายโทรศัพท์มือถือ	.12	.06	-.07	.12	-.06	.19	.10	-	-	-	-	-	-	-
4. ท่านมีส่วนร่วมในการใช้บริการต่างๆ ของสหกรณ์	.09	-.01	-.01	.06	.15	.06	.14	-	-	-	-	-	-	-
5. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ถึงผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการให้บริการของสหกรณ์	.09	.09	-.09	.04	.07	.15	.07	-	-	-	-	-	-	-

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$

12.5 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในแต่ละรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมในแต่ละรายละเอียดของกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ พบว่ามีตัวแปร 3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว คือ จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้นอายุของสมาชิกและระดับการศึกษา โดยพบว่า (1) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการเสนอแนะให้สหกรณ์จัดการฝึกอบรมตามกลุ่มอาชีพ การกำหนดหัวข้อของการฝึกอบรม และการมีส่วนร่วมช่วยกระตุ้นแนะนำและประชาสัมพันธ์ให้เพื่อนสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ (2) อายุของสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการเสนอแนะให้สหกรณ์มีการจัดการฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกอบรมและกิจกรรมส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้น (3) ระดับการศึกษาของสมาชิกมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรการส่งเสริมอาชีพเสริม แต่สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังนั้นพบว่าตัวแปรเกือบทุกตัว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเพียงจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สินเท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) และ ($p \leq .001$) กับทุกรายละเอียดของการมีส่วนร่วม ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อของการฝึกอบรม (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับทุกรายละเอียดของการมีส่วนร่วม (3) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับเกือบทุกรายละเอียดของการมีส่วนร่วม ยกเว้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกอบรมที่สหกรณ์จัดขึ้นเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) (4) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการเสนอแนะให้มีการจัดฝึกอบรมตามกลุ่มอาชีพ การกำหนดหัวข้อฝึกอบรม การกำหนดหลักสูตรส่งเสริมอาชีพเสริม ส่วนรายละเอียดของการมีส่วนร่วมที่เหลือมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) (5) อายุของสมาชิกมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการกำหนดหัวข้อการฝึกอบรมและการกำหนดหลักสูตรการส่งเสริมอาชีพเสริม ในส่วนของรายละเอียดของการมีส่วนร่วมที่เหลือมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) (6) ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับรายละเอียดของการมีส่วนร่วมเพียง 2 ข้อ คือ การกำหนดหัวข้อของการฝึกอบรม และการกำหนดหลักสูตรการส่งเสริมอาชีพเสริม (ตาราง 32)

ตาราง 32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมในแต่ละรายละเอียดการดำเนินกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ

รายละเอียดกิจกรรมมีส่วนร่วมในการดูแล กิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรชนตาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะให้สหกรณ์จัดการฝึกอบรม ตามกลุ่มอาชีพ	.12	-.04	-.13	.24*	.11	.20*	.15	.34**	.45**	.05	.50**	.38**	.22*	.19
2. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อของการฝึกอบรม	.01	.05	-.11	.23*	.08	.05	.13	.30	.39**	.05	.38**	.37**	.35**	.24*
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรการส่งเสริมอาชีพเสริม	-.04	.07	-.06	.17	.08	.05	.20*	.23*	.34**	-.02	.30*	.36**	.36**	.25*
4. ท่านมีส่วนร่วมกิจกรรมฝึกอบรมที่สหกรณ์จัดขึ้น	-.09	.01	.10	.17	-.06	.23*	.09	.22*	.39**	.07	.41**	.26*	.25*	.10
5. ท่านมีส่วนร่วมกิจกรรมส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้น	.16	.07	.08	.11	.01	.21*	.04	.22*	.31**	.14	.33**	.21*	.24*	.08
6. ท่านมีส่วนช่วยกระตุ้น แนะนำและประชาสัมพันธ์ให้เพื่อน สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ	-.08	.07	.03	.28*	.04	.16	.03	.30**	.38**	.02	.42**	.31*	.21*	.05

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนีสิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$

13. สรุปลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร กรณีสมาชิก สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่า (1) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ นั่นคือ ผู้ที่มีการฝากเงินและมูลค่าหุ้นอยู่กับสหกรณ์จำนวนมากจะมีส่วนร่วมในการเสนอแนะให้สหกรณ์จัดการฝึกอบรมตามกลุ่มอาชีพและมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อของการฝึกอบรม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยกระตุ้น แนะนำและประชาสัมพันธ์ให้เพื่อนสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพด้วย (2) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการมีส่วนร่วมในธุรกิจธณกิจ นั่นคือ ผู้ที่มีการฝากเงินและกู้เงินจาก สหกรณ์มีระยะเวลานานจะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการฝากเงิน การปล่อยเงินกู้ เช่น การค้ำประกันเงินกู้ การชำระเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย และมีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่เพื่อนสมาชิกในการติดต่อกับสหกรณ์ (3) อายุของสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการมีส่วนร่วมในธุรกิจรวมกันขาย นั่นคือ ผู้ที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเสนอความคิดเห็นให้สหกรณ์ไปปรับซื้อขายพาราในหมู่บ้านหรือที่ทำการกลุ่มสมาชิก เพื่อความสะดวกของสมาชิก

สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง พบว่าตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมเพียง 2 ตัวแปร คือ จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน และระดับการศึกษา เท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ ส่วนตัวแปรที่เหลือคือ (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร (3) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น (4) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการมีส่วนร่วมในธุรกิจธณกิจ ธุรกิจรวมกันซื้อ และกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ นั่นคือ ผู้ที่มีระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ใกล้ มีรายได้สุทธิจากการทำการเกษตรสูง มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกยาวนานจะมีส่วนร่วมในทุกรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจต่างๆที่สหกรณ์มีขึ้น และผู้ที่มีจำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้นอยู่กับสหกรณ์จำนวนมากจะมีส่วนร่วมในเกือบทุกรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจต่างๆ ด้วย เช่นเดียวกันยกเว้นการมีส่วนร่วมในธุรกิจธณกิจ ผู้ที่มีจำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้นอยู่กับสหกรณ์จำนวนมากจะไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มสมาชิกที่เป็นสมาชิกอยู่ ส่วน (5) อายุของสมาชิกมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการมีส่วนร่วมในธุรกิจรวมกันซื้อ และกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ นั่นคือผู้ที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วม

ในทุกรายละเอียดของกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพและจะมีส่วนร่วมในเกือบทุกรายละเอียดของธุรกิจรวมกันชื่อ ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ถึงผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการซื้อสินค้าจากสหกรณ์เท่านั้นที่จะไม่มีส่วนร่วม (ตาราง 33)

จะเห็นได้ว่าสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนสมาชิกใกล้เคียงกับสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว แต่สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์ในทุกธุรกิจน้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว (ตาราง 19) และมีจำนวนถึง 5 ตัวแปร คือ ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก และอายุของสมาชิก ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนั้นการจะพัฒนาให้สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจต่างๆของสหกรณ์ให้เพิ่มขึ้นนั้นจึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เพราะสมาชิกมีปัจจัยจำกัดคือ มีระยะทางจากบ้านไกลจากที่ทำการสหกรณ์ จึงส่งผลทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมน้อย จึงอาจกล่าวได้ว่าระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์ประสบผลสำเร็จได้ เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์คือส่วนสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการดำเนินงานต่างๆ และเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้กระบวนการสหกรณ์ขับเคลื่อนต่อไปได้ หากสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อยหรือไม่มีส่วนร่วมเลย อาจเป็นผลให้สหกรณ์การเกษตรไม่สามารถที่จะดำเนินต่อไปได้ รวมทั้งไม่สามารถที่จะดำเนินงานแบบครบวงจรได้เพราะการดำเนินการใด ๆ ก็แล้วแต่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมแทบทั้งสิ้น

ตาราง 33 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

การมีส่วนร่วมในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
ธุรกิจธกษ	-.08	.09	.17	.08	.20*	.17	.19	.31**	.43**	.12	.41**	.38**	.19	.14
ธุรกิจรวมกันซื้อ	.13	.13	.12	.08	.13	.19	.17	.30**	.40**	.04	.42**	.45**	.32**	.15
ธุรกิจรวมกันขาย	.18	.09	-.01	.13	.06	.21*	.03	-	-	-	-	-	-	-
ธุรกิจบริการ	.12	.07	-.04	.16	.05	.18	.17	-	-	-	-	-	-	-
กิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ	.08	.01	-.03	.26*	.05	.18	.11	.31**	.41**	.04	.44**	.36**	.31**	.17

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$

14. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกายภาพและเศรษฐกิจสังคมกับการร่วมรับประโยชน์ของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการร่วมรับประโยชน์ของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

ในส่วนของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการร่วมรับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร การร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อ และการร่วมรับประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจอื่น (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อ (3) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจอื่นและธุรกิจรวมกันซื้อ (4) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการร่วมกับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร การร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจอื่น และธุรกิจรวมกันซื้อ

สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง พบว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการร่วมรับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรและการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจอื่น อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อ (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการร่วมรับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์และการร่วมรับประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ (3) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการร่วมรับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ (4) ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อ (ตาราง 34)

สรุปในภาพรวมตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคมคือ ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการร่วมรับประโยชน์ของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ส่วนตัวแปรจำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น และอายุของสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการร่วมรับประโยชน์ของสมาชิก (ตาราง 34)

ตาราง 34 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกายภาพและเศรษฐกิจสังคม กับการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ของสมาชิกในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ของสมาชิกจากการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์	.26*	.19	.16	.04	.29**	.02	.02	.35**	.29**	.00	.40	.25*	.16	.04
ประโยชน์จากธุรกิจธนกิจ	.30**	.19	.24*	.02	.28**	.05	.05	.25**	.17	.05	.15	.17	.09	-.13
ประโยชน์จากธุรกิจรวมกันซื้อ	.21*	.22*	.23*	-.01	.30**	.05	.05	.26*	.26	.14	-.05	.07	-.17	.25*
ประโยชน์จากธุรกิจรวมกันขาย	.12	.07	-.04	.16	.05	.18	.18	-	-	-	-	-	-	-
ประโยชน์จากธุรกิจบริการ	.15	.13	.09	.01	.17	.11	.11	-	-	-	-	-	-	-
ประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ	.25*	.18	.13	.02	.16	.16	.08	.17	.27**	-.05	.22	.06	-.04	.02

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$

สำหรับการร่วมรับประโยชน์ในรายละเอียดแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรมีดังนี้

14.1 การร่วมรับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร พบว่ามีตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม 4 ตัวแปร คือ ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ และหนี้สิน อีกทั้งระยะเวลาการเป็นสมาชิกของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการร่วมรับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรโดยมีรายละเอียดคือ (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากการซื้อบัตรสุขภาพในราคาถูกลงจากสหกรณ์ และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการได้รับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ของสหกรณ์ และการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทำให้รู้สึกว่าจะต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิก (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ของสหกรณ์ (3) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการพอใจที่ได้รับเงินปันผลจากการถือหุ้นกับสหกรณ์ และการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ของสหกรณ์ (4) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการพอใจที่ได้รับเงินปันผลจากการถือหุ้นกับสหกรณ์ การรับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิก ฌาปนกิจสงเคราะห์ของสหกรณ์ และการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้รู้สึกว่าจะต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิก อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้รู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ สหกรณ์

สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง พบว่าตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคมมี 4 ตัวแปรเช่นเดียวกัน ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการร่วมรับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร คือ (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ของสหกรณ์ และการนำความรู้จากการฝึกอบรมและการส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้นไปพัฒนาอาชีพและก่อให้เกิดรายได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้รู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของสหกรณ์ (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้รู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของสหกรณ์และการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตมากขึ้น อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการ

ได้นำความรู้จากการฝึกอบรมและการส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้นไปใช้พัฒนาอาชีพและก่อให้เกิดรายได้อย่างเป็นรูปธรรม (3) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้รู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของสหกรณ์และการได้นำความรู้จากการฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้นไปใช้พัฒนาอาชีพและก่อให้เกิดรายได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม รวมถึงการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตมากขึ้น (4) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับรายละเอียดเดียว คือ การได้นำความรู้จากการฝึกอบรมและการส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้นไปใช้พัฒนาอาชีพและก่อให้เกิดรายได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม (ตาราง 35)

14.2 การร่วมรับประโยชน์จากธุรกิจอื่น พบว่าตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจอื่น คือ ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน และระยะเวลาการเป็นสมาชิก โดยมีรายละเอียดคือ

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการได้รับประโยชน์จากการกู้เงินดอกเบี้ยต่ำ และมีความสะดวกคล่องตัวในเรื่องเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ เพราะได้ใช้เงินกู้ของสหกรณ์ อีกทั้งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากการฝากเงินกับสหกรณ์มากกว่าฝากกับสถาบันการเงินอื่นๆ และการได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนดอกเบี้ยเงินกู้จากสหกรณ์ (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับรายละเอียดเดียว คือ การได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนดอกเบี้ยเงินกู้จากสหกรณ์ (3) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากการกู้เงินดอกเบี้ยต่ำ การรณรงค์ให้สมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์ทำให้มีโอกาสเก็บออมเงินมากขึ้น และมีความสะดวกคล่องตัวในเรื่องเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ เพราะได้ใช้เงินกู้ของสหกรณ์ รวมถึงการได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนดอกเบี้ยเงินกู้จากสหกรณ์ (4) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากการกู้เงินดอกเบี้ยต่ำ มีความสะดวกคล่องตัวในเรื่องเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ เพราะได้ใช้เงินกู้ของสหกรณ์และการได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนดอกเบี้ยเงินกู้จากสหกรณ์

ส่วนสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังพบว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากการฝากเงินกับสหกรณ์มากกว่าฝากเงินกับสถาบันการเงินอื่นๆ และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการรณรงค์ให้สมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์ทำให้มีโอกาสเก็บออม

เงินมากขึ้น (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากการฝากเงินกับสหกรณ์มากกว่าฝากกับสถาบันการเงินอื่น ๆ (3) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการได้รับประโยชน์จากการกู้เงินดอกเบี้ยต่ำ (4) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากการฝากเงินกับ สหกรณ์มากกว่าฝากกับสถาบันการเงินอื่น ๆ (ตาราง 36)

14.3 การร่วมรับประโยชน์จากธุรกิจรวมกันซื้อ พบว่ามีตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมหลายตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อ โดยมีรายละเอียดคือ

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้รับประโยชน์จากเงินเฉลี่ยคืนจากการซื้อสินค้า การได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าในราคายุติธรรม และการได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับรายละเอียดของ การรับประโยชน์จากเงินเฉลี่ยคืน การได้ซื้อสินค้าราคาถูกกว่าท้องตลาด และการได้ซื้อสินค้าคุณภาพดีจากสหกรณ์ (3) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับเกือบทุกรายละเอียด ยกเว้นการได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ (4) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) และ ($p \leq .01$) กับเกือบทุกรายละเอียดเช่นเดียวกัน ยกเว้นการได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าคุณภาพดีจากสหกรณ์

สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังพบว่า (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) และ ($p \leq .001$) กับเกือบทุกรายละเอียดเช่นเดียวกัน ยกเว้นการได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าราคาถูกกว่าท้องตลาดและการได้ซื้อสินค้าในราคายุติธรรมจากสหกรณ์ (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับรายละเอียดของการได้ซื้อสินค้าคุณภาพดีและการได้รับความสะดวกในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ (3) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้ซื้อสินค้าราคาถูกกว่าท้องตลาดเพียงรายละเอียดเดียว (4) อายุของสมาชิกมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .001$) กับการได้ซื้อสินค้าราคาถูกกว่าท้องตลาด และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้ซื้อสินค้าคุณภาพดีจากสหกรณ์ (5) ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) และ ($p \leq .001$)

กับเกือบทุกรายละเอียดยกเว้นการได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ และการซื้อสินค้าราคาถูกกว่าท้องตลาด (ตาราง 36)

14.4 การร่วมรับประโยชน์จากธุรกิจรวมกันชาย ดำเนินการเฉพาะสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่ามีตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมเพียง 3 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ กับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจรวมกันชาย คือ (1) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ และ (2) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการรวมกันชายทำให้มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งขึ้น เพื่อผลประโยชน์ในการต่อรองราคาในอนาคต (3) ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้ขยายงานพาราในราคายุติธรรมให้กับสหกรณ์และการได้รับความสะดวกในการนำยางพารามาขายให้กับสหกรณ์ (ตาราง 37)

14.5 การร่วมรับประโยชน์จากธุรกิจบริการ ธุรกิจบริการดำเนินการเฉพาะสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวเช่นเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าไม่มีตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการร่วมรับประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจบริการเลยแม้แต่ตัวแปรเดียว (ตาราง 38)

14.6 การร่วมรับประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ พบว่ามีตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคมเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกับการร่วมรับประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ คือ ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ และรายได้สุทธิจากการทำการเกษตร โดยมีรายละเอียดคือ

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่า (1)ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับเกือบทุกรายละเอียด ยกเว้นการได้ใช้แรงงานอย่างเต็มที่และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพของสหกรณ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์ (2) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับการได้ใช้แรงงานอย่างเต็มที่และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพเพียงรายละเอียดเดียว สำหรับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง พบว่า มีเพียงตัวแปรของรายได้สุทธิจากการทำการเกษตรเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับทุกรายละเอียด คือ การได้รับความรู้เรื่องอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ การได้รับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน บทบาทการดำเนินงาน กระบวนการทำงานกลุ่มของสมาชิกจากการจัดฝึกอบรมของสหกรณ์ และการได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพจากการส่งเสริมอาชีพของสหกรณ์ รวมทั้งการได้ใช้แรงงานอย่างเต็มที่และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพของสหกรณ์อีกด้วย (ตาราง 38)

ตาราง 35 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคมกับการร่วมรับประโยชน์ในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์

รายละเอียดการร่วมรับประโยชน์	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์														
1. ท่านพอใจที่รับเงินปันผลจากการถือหุ้นกับสหกรณ์ในอัตราร้อยละ 7 - 8	.18	.12	.22*	-.12	.40**	.04	.07	.20	.09	-.03	-.16	.07	.03	-.01
2. ท่านได้รับประโยชน์จากการซื้อบัตรสุขภาพในราคาถูก 3. ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ของสหกรณ์	.21*	.15	.07	.05	.19	.08	.11	.14	-.06	.01	.32	.03	.14	-.02
4. การเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทำให้ท่านรู้สึกว่าคุณมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิก	.34**	.24*	.24*	-.08	.33**	-.08	.03	.22*	.13	.13	.13	.06	.12	.03
5. การเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทำให้ท่านรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของสหกรณ์	.33**	.19	.14	.07	.27**	.02	.03	.15	.18	-.04	.15	.15	.06	-.02
6. ท่านได้นำความรู้จากการฝึกอบรมและการส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้นไปใช้พัฒนาอาชีพและก่อให้เกิดรายได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม	.15	.06	.11	.02	.22*	.04	.02	.29**	.30**	-.20	.28*	.20	.16	.07
7. การเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทำให้ท่านมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตมากขึ้น	.19	.16	.09	.04	.16	.04	.02	.23*	.24*	.05	.31*	.27**	.06	.07
	.13	.15	.08	.01	.14	.04	-.03	.22	.29**	-.01	.26*	.19	.09	.01

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$ (ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์   (ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร   (ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน
 (ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น   (จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก   (ฉ) อายุของสมาชิก   (ช) ระดับการศึกษา

ตาราง 36 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคมกับการร่วมรับประโยชน์ในธุรกิจธนกิจและธุรกิจรวมกันชื่อ

รายละเอียดการร่วมรับประโยชน์	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
ประโยชน์จากธุรกิจธนกิจ														
1. ท่านได้รับประโยชน์จากการกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ	.29**	.16	.27*	.04	.26*	.03	-.08	.03	-.09	.01	-.44**	.03	-.03	-.20
2. ท่านได้รับประโยชน์จากการฝากเงินกับสหกรณ์มากกว่าฝากกับสถาบันการเงินอื่น ๆ	.22*	.15	.08	.03	.19	.09	.04	.23*	.22*	-.02	.24	.24*	.11	.06
3. การรณรงค์ให้สมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์ทำให้ท่านมีโอกาสเก็บออมเงินมากขึ้น	.13	.09	.23*	.01	.14	.01	-.03	.28**	.24	.13	.23	.18	.10	-.10
4. ท่านมีความสะดวกคล่องตัวในเรื่องเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพเพราะได้ใช้เงินกู้ของสหกรณ์	.34**	.15	.20*	.02	.26*	.04	-.02	.12	.05	.01	.01	.03	-.05	-.13
5. ท่านได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากดอกเบี้ยเงินกู้ที่ท่านจ่าย	.23*	.23*	.22*	.05	.32*	.04	.12	.18	.09	.04	.16	.10	.16	-.19
ประโยชน์จากธุรกิจรวมกันชื่อ														
1. ท่านได้รับประโยชน์จากเงินเฉลี่ยคืนจากการซื้อสินค้า	.21*	.20*	.20*	.06	.32*	.04	.15	.24*	.31	.16	-.03	.15	-.07	-.01
2. ท่านได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าราคาถูกกว่าท้องตลาด	.12	.21*	.21*	-.02	.27**	.05	.06	.12	.13	.14	-.25*	.01	-.31**	-.19
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าในราคายุติธรรม	.21*	.14	.22*	.04	.23*	.04	-.07	.12	.19	.13	.03	.02	-.02	-.25*
4. ท่านได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าคุณภาพดี	.15	.24*	.21*	.07	.19	.10	-.03	.22*	.21*	.09	.12	.03	.24*	-.30**
5. ท่านได้รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์	.20*	.12	.12	.03	.24*	.03	.16	.27**	.19	.02	.02	.06	.13	-.24*
6. ท่านได้รับความสะดวกในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์	.19	.12	.23*	.16	.30**	-.04	.04	.33**	.23*	.07	.01	.07	.14	-.21*

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนีสิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$

ตาราง 37 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพและเศรษฐกิจสังคมกับการร่วมรับประโยชน์ในธุรกิจรวมกันขาย

รายละเอียดการร่วมรับประโยชน์	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
ประโยชน์จากธุรกิจรวมกันขาย														
1. ท่านได้รับประโยชน์จากการขายอาหารในราคายุติธรรม	.17	.08	.16	.16	.05	.03	-.22*	-	-	-	-	-	-	-
2. ท่านได้รับความสะดวกในการนำยางพารามาจำหน่ายให้กับสหกรณ์	.19	.02	.06	.15	-.08	.02	-.23*	-	-	-	-	-	-	-
3. ท่านประหยัดเวลาในการนำยางพารามาจำหน่ายให้กับสหกรณ์	.10	.14	.12	.04	-.03	.02	-.15	-	-	-	-	-	-	-
4. ท่านได้รับประโยชน์จากมาตราชั่ง ตวง วัด ที่เที่ยงตรง	.12	.14	.13	.10	.10	.05	-.15	-	-	-	-	-	-	-
5. ท่านได้รับประโยชน์จากการขายอาหารเพราะสหกรณ์จ่ายเงินค้ำยงพาราแก่ท่านทันทีไม่มีการค้างจ่าย	.17	.08	.11	.06	.02	.02	-.15	-	-	-	-	-	-	-
6. ท่านได้รับประโยชน์ในการได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากสหกรณ์	.15	-.01	.19	.12	.14	-.04	-.19	-	-	-	-	-	-	-
7. การรวมกันขายอาหารทำให้ท่านรู้สึกว่าจะทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การพึ่งตนเองของสมาชิกได้	.10	.18	.13	.11	.13	.06	.04	-	-	-	-	-	-	-
8. การรวมกันขายทำให้สมาชิกมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งขึ้น เพื่อผลประโยชน์ในการต่อรองราคาผลผลิตในอนาคต	.25*	.19	.10	.14	.21*	-.11	-.06	-	-	-	-	-	-	-

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนี้สิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$

ตาราง 38 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกายภาพเศรษฐกิจสังคมกับการร่วมรับประโยชน์ในธุรกิจบริการและกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ

รายละเอียดการร่วมรับประโยชน์	สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด							สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง จำกัด						
	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)	(ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	(ฉ)	(ช)
ประโยชน์จากธุรกิจบริการ														
1. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการปั้มน้ำมัน	.15	.18	.12	-.05	.15	.10	.12	-	-	-	-	-	-	-
2. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการขนส่ง	.09	.01	-.04	.02	.19	.11	.07	-	-	-	-	-	-	-
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการด้านเครื่องซั้่งและจำหน่ายสินค้าจากตลาดกลางของสหกรณ์	.09	.09	.05	.11	.01	.04	-.01	-	-	-	-	-	-	-
4. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการนำดีมอนามัย	.18	.11	.15	-.07	.09	.11	.01	-	-	-	-	-	-	-
5. ท่านได้รับประโยชน์จากการจัดบริการจัดเลี้ยงสัมมนา	.08	.12	.03	-.08	.11	.08	.16	-	-	-	-	-	-	-
ประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ														
1. ท่านได้รับความรู้เรื่องอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์จากการจัดฝึกอบรมของสหกรณ์	.26*	.13	.12	.02	.19	.05	.06	.18	.24*	-.07	.23	.02	.09	.05
2. ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน บทบาทการดำเนินงาน กระบวนการทำงานกลุ่มสมาชิก การจัดการฝึกอบรมของสหกรณ์	.20*	.15	.15	-.13	.17	.05	-.06	.09	.22*	-.08	.22	.15	.08	.02
3. ท่านได้ความรู้ในการประกอบอาชีพจากการส่งเสริมอาชีพของสหกรณ์	.21*	.10	.11	-.04	.07	.06	-.04	.16	.25*	-.02	.20	.03	-.16	-.09
4. ท่านได้ใช้แรงงานอย่างเต็มที่และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพของสหกรณ์	.18	.25*	.06	.08	.09	.13	.04	.17	.26*	-.01	.10	.01	-.15	-.01

(ก) ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์

(ข) รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร

(ค) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์และหนีสิน

(ง) จำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น

(จ) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก

(ฉ) อายุของสมาชิก

(ช) ระดับการศึกษา

* $p \leq .01$ ** $p \leq .001$

ตอนที่ 4 ปัจจัยจิตวิทยาด้านความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์ และการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวที่ดำเนินงานครบวงจร กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังที่ดำเนินงานไม่ครบวงจร

การศึกษาระดับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนในการประเมินค่า 4 ระดับ คือ เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วย ค่าอัตราภาคฐานที่นำมากำหนดขอบเขตมัธยฐานในการแปลความหมายช่วงค่าเฉลี่ยความคิดเห็น = 0.8

ข้อความเชิงบวก

ช่วงค่าเฉลี่ย	3.3 - 4.0	หมายถึง	สมาชิกเห็นด้วยมาก
ช่วงค่าเฉลี่ย	2.5 - 3.2	หมายถึง	สมาชิกเห็นด้วยปานกลาง
ช่วงค่าเฉลี่ย	1.8 - 2.4	หมายถึง	สมาชิกเห็นด้วยน้อย
ช่วงค่าเฉลี่ย	1.0 - 1.7	หมายถึง	สมาชิกไม่เห็นด้วย

ข้อความเชิงลบ

ช่วงค่าเฉลี่ย	3.3 - 4.0	หมายถึง	สมาชิกไม่เห็นด้วย
ช่วงค่าเฉลี่ย	2.5 - 3.2	หมายถึง	สมาชิกเห็นด้วยน้อย
ช่วงค่าเฉลี่ย	1.8 - 2.4	หมายถึง	สมาชิกเห็นด้วยปานกลาง
ช่วงค่าเฉลี่ย	1.0 - 1.7	หมายถึง	สมาชิกเห็นด้วยมาก

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของสมาชิก จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และใช้ t-test ในการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นมีรายละเอียดของความคิดเห็นในแต่ละด้านดังนี้

15. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยในแต่ละรายละเอียดความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อหลักการและบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์

สมาชิกทั้งสองสหกรณ์มีความเห็นด้วยปานกลางต่อหลักการและบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การ โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ให้ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.0$ และมีความเห็นด้วยปานกลางในทุกรายละเอียด ส่วนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ให้ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.2$ โดยเห็นด้วยปานกลางในเกือบทุกรายละเอียด ยกเว้นในหัวข้อสหกรณ์มีบทบาททางสังคมในการช่วยส่งเสริมการประหยัดดอกเบี้ย และข้อการจัดสรรเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกอย่างเป็นธรรมและเหมาะสมนั้น สมาชิกมีความเห็น

ด้วยมาก $\bar{X} = 3.4$ และ 3.3 ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าในข้อความเชิงลบทั้ง 2 ข้อ คือ สหกรณ์มีความลำเอียงไม่ค่อยให้ความเป็นธรรมแก่สมาชิกนั้น สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ย่านตาขาวเห็นด้วยน้อย มีค่า $\bar{X} = 2.8$ [◇] ในขณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ โดยมีค่า $\bar{X} = 3.5$ [◇] เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ตอบว่ามีความสนิทสนมกับพนักงานทุกคนในสหกรณ์เป็นอย่างดี และพนักงานทุกคนให้ความเป็นกันเองกับสมาชิกทุกคนที่ไปติดต่อ ไม่มีการแบ่งแยกฐานะว่ารวยหรือจน โดยจะมีการดำเนินการในเรื่องที่มาติดต่อกับสหกรณ์ตามลำดับก่อนหลัง และในรายละเอียดที่ว่าต้องใช้เวลามากและยุ่งยากในการติดต่อเพื่อทำธุรกิจกับสหกรณ์นั้น สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวให้ระดับความคิดเห็นปานกลางโดยมีค่า $\bar{X} = 2.5$ [◇] ในขณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง เห็นด้วยน้อย มีค่า $\bar{X} = 3.2$ [◇] มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) (ตาราง 39) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว เป็นสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ และมีสมาชิกมากกว่าการติดต่อทำธุรกิจกับสหกรณ์ต้องรอคิว ทำให้สมาชิกบางรายรู้สึกว่าจะต้องเสียเวลาบ้าง ซึ่งหากเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นในข้อความเชิงบวกระหว่างทั้งสองสหกรณ์แล้ว พบว่าในรายละเอียดสมาชิกเข้าใจอุดมการณ์ หลักการของสหกรณ์เป็นอย่างดี และสหกรณ์มีบทบาททางสังคมในการช่วยส่งเสริมการประหยัดอดออม มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) (ตาราง 39) โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังให้ความเห็นว่า สหกรณ์ควรมีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกเกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการของสหกรณ์ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วสมาชิกจำนวนมากยังขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนพึงปฏิบัติ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย และหากสมาชิกขาดความเข้าใจและไม่คิดถึงผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับกลับมา รวมถึงไม่ช่วยอุดหนุนและสนับสนุนสหกรณ์ ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในธุรกิจและกิจกรรมของสหกรณ์แล้ว การดำเนินงานต่างๆของสหกรณ์ก็อาจจะบรรลุผลตามเจตจำนงที่สหกรณ์หวังไว้ แสดงว่าสมาชิกยังไม่สามารถที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในอนาคต

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยในแต่ละรายละเอียดตามความคิดเห็นของสมาชิกทั้งสองสหกรณ์ที่มีต่อหลักการและบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์

ความคิดเห็นที่มีต่อหลักการ การดำเนินงานของสหกรณ์	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด					
	ย่านตาขาว		เมือง		ค่า t	ค่า p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ท่านเข้าใจอุดมการณ์การของสหกรณ์ เป็นอย่างดี	3.1	0.59	2.7	0.64	4.72	.00**
2. สหกรณ์มีบทบาททางสังคมด้วย เช่น ส่งเสริมการประหยัด การออม และการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การ พึ่งตนเองของสมาชิก	3.2	0.54	3.4	0.61	-2.93	.00**
3. สหกรณ์มีการจัดการสรรเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกอย่างเป็น ธรรมและเหมาะสม	3.2	0.59	3.3	0.73	-1.55	.12
4. สหกรณ์ตั้งขึ้นเพื่อมุ่งให้สมาชิกช่วย เหลือซึ่งกันและกันมากกว่ามุ่งหวังผลกำไร	3.1	0.61	3.2	0.74	0.44	.66
5. สหกรณ์สามารถช่วยเหลือให้ท่านมี ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	3.1	0.58	3.1	0.64	-0.36	.72
6. [◇] สหกรณ์มีความลำเอียงไม่ค่อยให้ความ เป็นธรรมแก่สมาชิก มีการแบ่งพรรคพวก	2.8	0.90	3.5	0.73	-5.85	.00**
7. [◇] ท่านต้องใช้เวลามากและยุ่งยากในการ ติดต่อเพื่อทำธุรกิจกับสหกรณ์	2.5	0.78	3.2	0.81	-6.07	.00**
เฉลี่ย	3.0	0.66	3.2	0.70	3.34	.00**

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

หมายเหตุ เครื่องหมาย - [◇] ที่อยู่หน้าหมายเลขข้อ คือคำถามที่เป็นข้อความเชิงลบ

16. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยในแต่ละรายละเอียดตามความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อโครงสร้างดำเนินงานของสหกรณ์

พบว่าสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว มีระดับความเห็นด้วยปานกลางในทุกข้อคำถาม ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.1$ ส่วนสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังนั้น มีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.1$ เช่นเดียวกัน แต่ให้ค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมาก 4 ข้อคำถามและเห็นด้วยปานกลาง 5

ข้อคำถาม (ตาราง 40) ดังนั้นเมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นจึงพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ให้ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเห็นด้วยมากใน 2 หัวข้อ คือ ความสำเร็จในการจัดการของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับความร่วมมือประสานงานของบุคคล 3 ฝ่าย คือสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และผู้จัดการ $\bar{X} = 3.5$ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนคือสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้สหกรณ์ดำเนินงานประสบผลสำเร็จและมีความเข้มแข็งได้ $\bar{X} = 3.8$ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ซึ่งให้ค่าเฉลี่ย = 3.2 ทั้ง 2 ข้อ แสดงว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง เห็นว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกคือสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้สหกรณ์ดำเนินงานประสบผลสำเร็จ แต่กลับมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์น้อยกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว (ตาราง 22) และให้ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเห็นด้วยปานกลางใน 3 หัวข้อ คือ ท่านเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มสมาชิกเป็นอย่างดี $\bar{X} = 2.6$ ท่านเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นอย่างดี $\bar{X} = 2.7$ สหกรณ์อำเภอ/เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างดี $\bar{X} = 2.8$ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ซึ่งให้ค่าเฉลี่ย = 3.1 ทั้ง 3 ข้อ (ตาราง 40) ดังนั้นในการที่จะให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์ให้มากขึ้นจะต้องมีการอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารฯ คณะกรรมการกลุ่มสมาชิก รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเอง ให้สมาชิกมีความเข้าใจและความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ที่ตนพึงปฏิบัติในฐานะสมาชิกของสหกรณ์ รวมทั้งให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของและเป็นส่วนหนึ่งของสหกรณ์ สมาชิกจึงจะเกิดความร่วมมือร่วมใจในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกับสหกรณ์อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้สหกรณ์การเกษตรเมืองตรังดำเนินงานประสบผลสำเร็จและมีความเข้มแข็งได้

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยในแต่ละรายละเอียดความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อโครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์

ความคิดเห็นที่มีต่อโครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด					
	ย่านตาขาว		เมือง		ค่า t	ค่า p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1.ความสำเร็จในการจัดการของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับความร่วมมือประสานงานของบุคคล 3 ฝ่าย คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และผู้จัดการ	3.2	0.56	3.5	0.50	-3.45	.00**
2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน คือสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้สหกรณ์ดำเนินงานประสบผลสำเร็จและมีความมั่นคงเข้มแข็งได้	3.2	0.69	3.8	0.38	-7.72	.00**
3. ท่านเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นอย่างดี	3.1	0.56	2.7	0.65	4.18	.00**
4. ผู้จัดการสหกรณ์สามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดีและได้รับการยอมรับจากสมาชิก	3.2	0.59	3.3	0.55	-1.92	.06
5. เมื่อท่านไปติดต่อกับสหกรณ์ ผู้จัดการ/พนักงานสหกรณ์ให้การต้อนรับและมีอัธยาศัยดีน่าประทับใจและได้รับความสะดวกเป็นอย่างมาก	3.2	0.53	3.3	0.53	-1.96	.06
6. สหกรณ์อำเภอ/เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างดี	3.1	0.52	2.8	0.53	3.59	.00**
7. ประธานกลุ่มสมาชิกของท่านทำหน้าที่เป็นตัวแทนติดต่อประสานงานกับสหกรณ์ได้อย่างดี	3.0	0.54	2.9	0.66	1.92	.06
8. ท่านเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มสมาชิกเป็นอย่างดี	3.1	0.56	2.6	0.72	4.64	.00**
9. ประธานกลุ่มคณะกรรมการกลุ่มสมาชิกของท่านต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเสียสละ	3.1	0.59	3.0	0.69	0.78	.44
เฉลี่ย	3.1	0.57	3.1	0.58	3.15	.75

*p≤.05 ** p≤.01

17. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

17.1 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินธุรกิจธณกิจ พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวแสดงความคิดเห็นในระดับความเห็นด้วยปานกลางในทุกข้อคำถาม มีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.0$ ส่วนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 2.8$ โดยแสดงความคิดเห็นระดับความเห็นด้วยปานกลางในข้อ 4 ($\bar{X} = 3.0$) ข้อ 5 ($\bar{X} = 3.1$) และข้อ 7 ($\bar{X} = 3.2$) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติกับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว (ตาราง 41) ส่วนในข้อคำถาม ข้อ 1 สหกรณ์ควรจะให้สมาชิกผลัดกันค้ำประกันเงินกู้ ($\bar{X} = 1.7$) ข้อ 2 สหกรณ์ควรเข้มงวดในวัตถุประสงค์ของการกู้เงินให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.3$) ข้อ 3 สหกรณ์ควรมีการติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ($\bar{X} = 2.7$) และข้อ 6 การที่สหกรณ์ให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ตลอดเวลาและไม่จำกัดวงเงินส่งชำระคืนในแต่ละครั้งก่อให้เกิดความสะดวกแก่สมาชิกและช่วยให้สมาชิกชำระหนี้กับสหกรณ์หมดก่อนเวลากำหนด ซึ่งสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังให้ค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.8$) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) กับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ซึ่งให้ค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ = 2.9 3.0 3.0 3.2 เรียงตามลำดับ (ตาราง 41)

17.2 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินธุรกิจรวมกันซื้อ พบว่าสมาชิกของทั้งสองสหกรณ์มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว ให้ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.1$ และสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง ให้ค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 2.9$ และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของสมาชิกทั้งสองสหกรณ์แล้ว พบว่าสมาชิกมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) ใน 5 ข้อคำถาม คือ ข้อ 1 เห็นด้วยกับราคาปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ที่สหกรณ์นำมาจำหน่าย ข้อ 2 เห็นด้วยกับราคาเครื่องยนต์ เครื่องสูบน้ำ รถไถ ที่สหกรณ์นำมาจำหน่าย ข้อ 3 เห็นด้วยกับราคาสินค้าบริโภคอุปโภค ที่สหกรณ์นำมาจำหน่าย ข้อ 4 ต้องการให้สหกรณ์เพิ่มปริมาณสินค้าที่นำมาจำหน่าย โดยทั้ง 4 ข้อ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีข้อคำถามที่ 6 เพียงข้อเดียว คือ สหกรณ์มีการเฉลี่ยคืนเงินปันผลเหมาะสมแล้ว ที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังให้ค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว (ตาราง 42)

17.3 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินธุรกิจรวมกันขาย ธุรกิจนี้ดำเนินการเฉพาะสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวเท่านั้น สมาชิกให้ความคิดเห็นค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.2$ โดยสมาชิกมีความเห็นด้วยมากในข้อที่ 3 สหกรณ์ควรมีการรวบรวมเก็บรักษา การจัด

มาตรฐาน การแปรรูปรวมทั้งการขายส่ง ขายปลีก เพื่อให้สมาชิกได้รับราคาผลผลิตที่ดีและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.3$) และข้อที่ 6 สหกรณ์ควรมีการเข้าไปรับซื้ออย่างพาราจากสมาชิกในทุกหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.3$) (ตาราง 42) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกโดยส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพหลัก คือ การทำสวนยางพารา ซึ่งหากสหกรณ์มีการรวบรวมเก็บรักษา การจัดมาตรฐาน และการแปรรูปยางพารา รวมทั้งมีการขายส่ง ขายปลีก และมีการเข้าไปรับซื้ออย่างพาราจากสมาชิกในทุกหมู่บ้าน จะทำให้สมาชิกมีโอกาสที่จะจำหน่ายยางพาราให้แก่สหกรณ์ได้มากขึ้นด้วย ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินงานในธุรกิจนี้ เนื่องจากสมาชิกโดยทั่วไปในพื้นที่สามารถจะจำหน่ายยางพาราให้กับสหกรณ์ได้ทั่วถึงมากขึ้น และสมาชิกก็จะได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในธุรกิจนี้เพิ่มมากขึ้น ส่วนข้อคำถามอื่นๆ สมาชิกมีความเห็นด้วยปานกลาง

17.4 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินธุรกิจบริการ ธุรกิจบริการเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่ทำเนิการเฉพาะสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว พบว่าสมาชิกมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมากในทุกรายละเอียด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.1$ (ตาราง 43) แสดงให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจบริการที่เป็นอยู่สหกรณ์มีการให้บริการแก่สมาชิกดีและเหมาะสม จึงทำให้สมาชิกมีความสนใจที่จะใช้บริการต่างๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น อย่างไรก็ตามในการให้บริการของสหกรณ์จะต้องมีการเพิ่มบริเวณในการให้บริการให้ครอบคลุมพื้นที่ให้ทั่วถึงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้สมาชิกได้รับประโยชน์โดยเท่าเทียมกัน และจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตามความต้องการของสมาชิก เช่น เพิ่มจุดบริการของปั้มน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น ทั้งนี้การจะทำให้ธุรกิจนี้ขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว สมาชิกเองก็มีส่วนสำคัญโดยจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจมากขึ้นด้วย

17.5 ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวให้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังในเกือบทุกรายละเอียด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) โดยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังยังมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อยกับ 5 ข้อคำถาม คือ ข้อ 1 สหกรณ์มีการจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพตามความต้องการของสมาชิก ข้อ 2 สหกรณ์มีการจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพตามความต้องการของแต่ละกลุ่มสมาชิก ข้อ 3 สหกรณ์มีการจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิกอย่างเพียงพอ ข้อ 4 การจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้นสมาชิกสามารถนำไปปฏิบัติได้ และข้อ 5 การส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้นทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น (ตาราง 43) จะเห็นได้ว่าเนื่องจากสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวให้ความสำคัญกับกิจกรรมการจัดฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพและสามารถส่งเสริมอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสมาชิกมากกว่า เช่น มีการส่งเสริมให้ผลิตดอกไม้จากใบยางพารา ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว การแปรรูปอาหารและทำขนมการทำตุ๋กต่ายจากน้ำยางสด และการตัดเย็บเสื้อผ้า โดยมีการรวมกลุ่มกันของสมาชิกใน

การผลิต อีกทั้งยังมีการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนสหกรณ์โดยส่งเสริมให้นักเรียนพอกใบยางพารา ส่งขายกับสหกรณ์และฝึกอาชีพการทำผลิตภัณฑ์กะลามาพร้าวและตุ๊กตាយาง จึงสามารถจูงใจให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในธุรกิจต่างๆกับสหกรณ์มากขึ้น ทำให้สหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวดำเนินธุรกิจต่างๆได้ครบวงจร ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรเมืองตรังยังไม่สามารถจะดำเนินการส่งเสริมอาชีพให้ตรงกับความต้องการของสมาชิกได้ จึงทำให้สหกรณ์การเกษตรเมืองตรังไม่สามารถจูงใจให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ได้ครบวงจร

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยในแต่ละรายละเอียดตามความคิดเห็นของสมาชิกในการดำเนินงานธุรกิจธกษ

รายละเอียดความคิดเห็นในการดำเนินงานธุรกิจธกษ	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด					
	ย่านตาขาว		เมือง		ค่า t	ค่า p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ธุรกิจธกษ						
1.สหกรณ์ควรจะให้สมาชิกผลัดกันค้าประกันเงินกู้	2.9	0.76	1.7	0.80	10.42	.00**
2. สหกรณ์ควรเข้มงวดในวัตถุประสงค์ของการกู้เงินให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	3.0	0.52	2.3	0.78	8.01	.00**
3. สหกรณ์ควรมีการติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	3.0	0.50	2.7	0.71	3.43	.01**
4. ท่านเห็นด้วยกับการที่สหกรณ์ให้กู้เป็นวัสดุอุปกรณ์การเกษตรแทนการกู้เป็นเงินสด	3.0	0.69	3.0	0.61	-0.00	.10
5.การที่สหกรณ์มีข้อกำหนดให้สมาชิกที่กู้เงินจากสหกรณ์ต้องถือหุ้นเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 - 6 ของวงเงินกู้เป็นเรื่องที่ดีเพราะสมาชิกได้มีโอกาสเก็บออมเงิน	3.0	0.60	3.1	0.87	-0.20	.84
6.การที่สหกรณ์ให้สมาชิกสามารถชำระคืนเงินกู้ตลอดเวลาและไม่จำกัดวงเงินที่ส่งชำระในแต่ละครั้ง ก่อให้เกิดความสะดวกแก่สมาชิกและช่วยให้สมาชิกชำระหนี้กับสหกรณ์หมดก่อนเวลากำหนด	3.2	0.80	3.8	0.42	-7.86	.00**
7.การมีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์ถือเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก	3.2	0.59	3.2	0.60	0.22	.83
เฉลี่ย	3.0	0.64	2.8	0.68	4.15	.00**

* $p \leq .05$

** $p \leq .01$

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยในแต่ละรายละเอียดตามความคิดเห็นของสมาชิกในการดำเนินงานธุรกิจรวมกันซื้อและธุรกิจรวมกันขาย

รายละเอียดความคิดเห็นในการดำเนินงาน ธุรกิจรวมกันซื้อและธุรกิจรวมกันขาย	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำกัด					
	ย่านตาขาว		เมือง		ค่า t	ค่า p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ธุรกิจรวมกันซื้อ						
1. ท่านเห็นด้วยกับ ราคาปุ๋ย และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	3.1	0.55	2.8	0.47	3.56	.00**
2. ท่านเห็นด้วยกับราคาเครื่องยนต์ เครื่องสูบน้ำ รถไถ	3.0	0.49	2.7	0.44	2.81	.01**
3. ท่านเห็นด้วยกับราคาลินค้ำบริโภค-อุปโภค	3.2	0.69	2.6	0.57	5.76	.00**
4. ท่านต้องการให้สหกรณ์เพิ่มปริมาณสินค้าที่นำมาจำหน่าย	3.2	0.54	2.8	0.50	4.59	.00**
5. การที่สหกรณ์จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรมาจำหน่าย ทำให้สมาชิกมีความสะดวกในการซื้อสินค้ามากขึ้น	3.1	0.61	3.1	0.61	0.94	.35
6. สหกรณ์มีการเฉลี่ยคืนเงินปันผลเหมาะสมแล้ว	3.0	0.57	3.4	0.61	-4.56	.00**
เฉลี่ย	3.1	0.58	2.9	0.53	2.73	.00**
ธุรกิจรวมกันขาย						
1. สหกรณ์ควรเพิ่มปริมาณการรับซื้อยางพาราจากสมาชิกให้มากขึ้น	3.2	0.69	-	-	-	-
2. สหกรณ์ควรมีการรวบรวมผลผลิตชนิดอื่น ๆ ของสมาชิกด้วย	3.2	0.58	-	-	-	-
3. สหกรณ์ควรมีการรวบรวม การเก็บรักษา การจัดมาตรฐาน การแปรรูป รวมทั้งการขายส่ง ขายปลีก เพื่อให้สมาชิกได้รับราคาผลผลิตที่ดีและเป็นธรรม	3.3	0.64	-	-	-	-
4. สหกรณ์วางแผนการผลิตให้กับสมาชิกเพื่อให้ได้ผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด	3.1	0.59	-	-	-	-
5. การชำระเงินให้แก่สมาชิกของสหกรณ์มีความเหมาะสมแล้ว	3.1	0.62	-	-	-	-
6. สหกรณ์ควรมีการเข้าไปรับซื้อยางพาราจากสมาชิกในทุกหมู่บ้าน	3.3	0.58	-	-	-	-
เฉลี่ย	3.2	0.61				

*p<.05

** p<.01

ตาราง 43 ค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยในแต่ละรายละเอียดตามความคิดเห็น
ของสมาชิกในการดำเนินงานธุรกิจบริการและกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ

รายละเอียดความคิดเห็นในการ ดำเนินงานธุรกิจบริการและกิจกรรมฝึกอบรมและ ส่งเสริมอาชีพ	สมาชิกสหกรณ์การเกษตร...จำกัด					
	ย่านตาขาว		เมือง		ค่า t	ค่า p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ธุรกิจบริการ						
1.ธุรกิจบริการที่สหกรณ์ดำเนินการอยู่เหมาะสมแล้ว	3.2	0.54	-	-	-	-
2.สหกรณ์มีการเรียกเก็บค่าบริการที่เหมาะสมแล้ว	3.0	0.57	-	-	-	-
3.สหกรณ์ควรจะจัดบริการในการขนส่งยางพาราของ สมาชิกโดยเรียกเก็บค่าบริการที่เหมาะสม	3.0	0.57	-	-	-	-
4.ท่านเห็นด้วยกับราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่กำหนด	3.1	0.57	-	-	-	-
5.ท่านได้รับความสะดวกในการให้บริการปั้มน้ำมัน	3.1	0.59	-	-	-	-
6.ท่านได้รับความสะดวกในการใช้บริการน้ำดื่มอนามัย	3.2	0.56	-	-	-	-
7. ท่านได้รับความสะดวกในการใช้บริการจัดเลี้ยงสัมมนา	3.1	0.57	-	-	-	-
เฉลี่ย	3.1	0.56	-	-	-	-
กิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ						
1.สหกรณ์มีการจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพตามความ ต้องการของสมาชิก	3.1	0.56	2.4	0.62	8.25	.00**
2.สหกรณ์มีการจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพตามความ ต้องการของแต่ละกลุ่มสมาชิก	3.0	0.50	2.4	0.62	7.96	.00**
3. สหกรณ์มีการจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพให้กับ สมาชิกอย่างเพียงพอ	3.0	0.51	2.3	0.64	8.75	.00**
4. การจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพที่สหกรณ์จัดขึ้นนั้น สมาชิกสามารถนำไปปฏิบัติได้	3.0	0.50	2.3	0.58	9.77	.00**
5. การส่งเสริมอาชีพที่จัดขึ้นทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่ม	3.1	0.52	2.4	0.65	9.01	.00**
6. การจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพให้สมาชิกก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่นของสมาชิก	3.2	0.58	3.2	0.53	-4.13	.68
7. สหกรณ์ควรจัดอบรมและส่งเสริมอาชีพให้สมาชิก ทำผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ จากยางพารา	3.2	0.64	3.1	0.56	0.94	.35
8.สหกรณ์ควรส่งเสริมให้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากยางพารา เป็นสินค้าเข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	3.3	0.61	3.3	0.55	0.21	.83
เฉลี่ย	3.1	0.55	2.7	0.59	7.15	.00**

*p≤.05

** p≤.01

เมื่อสรุปค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวมีระดับความคิดเห็นเห็นด้วยปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ในทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 3.1$ ส่วนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรัง มีความคิดเห็นเห็นด้วยระดับปานกลางในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 2.9$ และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรวมระดับความคิดเห็นของสมาชิกทั้งสองสหกรณ์ พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวให้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังในความคิดเห็นการดำเนินงานธุรกิจธณกิจ ธุรกิจรวมกันซื้อ และกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) แต่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังให้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวในความคิดเห็นที่มีต่อหลักการและบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$) (ตาราง 44)

ตาราง 44 สรุปค่าเฉลี่ยรวมและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นด้านต่าง ๆ ของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

ค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์	สหกรณ์การเกษตร		ค่า t	ค่า p
	ย่านตาขาว	เมือง		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
- ความคิดเห็นที่มีต่อหลักการและบทบาทการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร	3.0	3.2	3.34	.00**
- ความคิดเห็นที่มีต่อโครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร	3.1	3.1	-3.15	.75
- ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานในธุรกิจธณกิจ	3.0	2.8	4.15	.00**
- ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานในธุรกิจรวมกันซื้อ	3.1	2.9	2.73	.00**
- ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานในธุรกิจรวมกันขาย	3.2	-	-	-
- ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานในธุรกิจบริการ	3.1	-	-	-
- ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานในกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ	3.1	2.7	7.51	.00**
ค่าเฉลี่ยรวม	3.1	2.9	-	-

* $p \leq .05$ ** $p \leq .01$

18. ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์

จากคำถามปลายเปิดที่ให้สมาชิกสหกรณ์ระบุปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งสองสหกรณ์ สามารถสรุปในแต่ละลักษณะการดำเนินงานได้ดังนี้

18.1 ธุรกิจธณกิจ ทั้งสองสหกรณ์มีความเห็นที่เหมือนกันเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการปล่อยเงินกู้ของสหกรณ์ คือ การที่สมาชิกไม่สามารถส่งคืนเงินได้ทันตามที่สหกรณ์กำหนด หรือบางรายไม่สามารถส่งชำระคืนเงินได้ทำให้ผิดสัญญาการชำระหนี้ เมื่อผิดสัญญาก็จะต้องเสียค่าปรับเพิ่มจากร้อยละ 10 ในอัตราปกติ เป็นร้อยละ 13 ต่อปี ทำให้มีปัญหาการส่งคืนดอกเบี้ยตามมา เพราะไม่สามารถหาเงินส่งคืนได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกจำนวนไม่น้อยนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ให้ไว้กับสหกรณ์ ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือการที่สหกรณ์ปล่อยเงินกู้ตามหลักทรัพย์ทำให้สมาชิกกู้เงินได้น้อย เพราะการประเมินราคาที่ดินของทางสหกรณ์จะประเมินจากสำนักงานที่ดินเป็นหลัก ซึ่งราคาจะไม่ปรับเปลี่ยนตามราคาซื้อขายที่เป็นจริง ทำให้ราคาประเมินที่ดินต่ำกว่าที่เป็นจริง สมาชิกซึ่งมีหลักทรัพย์น้อยหรือไม่มีหลักทรัพย์จึงกู้เงินได้ไม่พอลงทุน อีกทั้งหากหลักทรัพย์เป็นของพ่อแม่ญาติพี่น้อง จะต้องมีการมอบฉันทะก่อน ทำให้เพิ่มขึ้นตอนในการกู้ยืมและก่อให้เกิดความยุ่งยากในการกู้ยืมเงิน สมาชิกส่วนใหญ่จึงมีข้อเสนอแนะว่า (1) สหกรณ์ควรเพิ่มระยะเวลาการคืนเงินกู้ให้ยืดหยุ่นเวลาได้บ้างตามความเหมาะสม โดยเฉพาะสมาชิกที่มีการกู้ยืมเงินจำนวนมาก (2) ควรให้มีการลดอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมให้ต่ำลงอีก (3) ควรประเมินราคาที่ดินให้ตรงตามความเป็นจริง ไม่ควรอิงราคาจากสำนักงานที่ดินเพียงอย่างเดียว (4) ควรมีการตรวจสอบว่าสมาชิกนำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ (5) สหกรณ์ควรมีการวางแผนการดำเนินงานในเรื่องการชำระหนี้ของสมาชิกให้เป็นรูปธรรมกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น สมาชิกบางรายที่ผิดสัญญานานๆ ควรให้ฝ่ายสินเชื่อพบสมาชิกเหล่านั้นตัวต่อตัว โดยติดตามให้ถึงบ้านเพื่อให้ทราบปัญหาที่แท้จริง และจะได้นำข้อมูลมาวางแผนแก้ปัญหาต่อไป (6) ควรมีการให้กู้และปล่อยเงินกู้ให้เร็วขึ้น และมีการจัดให้เป็นระบบระเบียบมากกว่าที่เป็นอยู่ และสหกรณ์เองควรจะแนะนำและอธิบายขั้นตอนการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เบี้ยค่าปรับให้สมาชิกทุกคนทราบด้วย เพราะสมาชิกโดยส่วนใหญ่เคลือบแคลงสงสัยเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยและเบี้ยปรับที่ผ่อนชำระแก่สหกรณ์ บางรายคิดว่าสหกรณ์ไม่มีความโปร่งใสในส่วนนี้ ซึ่งหากสมาชิกสามารถที่จะคำนวณอัตราดอกเบี้ยและเบี้ยปรับได้เอง จะทำให้สมาชิกเกิดความเชื่อถือสหกรณ์มากขึ้น ก่อให้เกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น

สำหรับในการรับฝากเงิน ส่วนใหญ่สมาชิกที่ฝากเงินกับสหกรณ์ให้ความเห็นตรงกันว่า มีความเชื่อถือว่าสหกรณ์มีความมั่นคงใกล้เคียงธนาคารและให้ดอกเบี้ยสูงกว่า ไม่มีการหักภาษี และสมาชิกเองก็อยากให้สหกรณ์นำเงินฝากเหล่านี้ไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจต่างๆของสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกถือว่าการฝากเงินเป็นการออมเงินที่

ส่งประโยชน์ให้สมาชิกและสหกรณ์พร้อมกันด้วย เพราะถือว่าสหกรณ์เป็นของสมาชิก การฝากเงินกับสหกรณ์ก็เหมือนกับการนำเงินไปลงทุนในกิจการของตนเอง และสมาชิกส่วนใหญ่เมื่อได้รับเงินปันผลก็จะนำไปลงทุน เป็นการเพิ่มทุนตลอดเวลาอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องมีการฝากเงินเพิ่มอีก สำหรับสมาชิกที่ไม่ได้ฝากเงินกับสหกรณ์นั้น ส่วนใหญ่จะเกิดจากเงินไม่เหลือพอที่จะฝากได้ อีกทั้งสมาชิกบางส่วนยังคิดว่าสหกรณ์ไม่ได้มาตรฐาน นำเงินฝากไว้กับธนาคารให้ความมั่นใจได้มากกว่า และการฝากเงินกับธนาคารยังสามารถเบิกถอนได้ทันที เพราะมีบัตร ATM สามารถเบิกถอนได้ทุกจังหวัดไม่เว้นวันหยุดราชการ รวมทั้งมีการบริการที่ดี ไม่เสียเวลา บางคนก็กลัวว่าระยะทางจากบ้านอยู่ไกลจากสหกรณ์จึงไม่สะดวกที่จะมาใช้บริการ เพราะต้องเสียเวลาค่าใช้จ่ายเพิ่มจึงฝากกับธนาคารใกล้บ้านดีกว่า อีกทั้งปัจจุบันมีการฝากสั่งจะออมทรัพย์หมู่บ้านจึงเป็นการง่ายและสะดวกกว่าการเดินทางมาสหกรณ์ สมาชิกมีข้อเสนอแนะว่า สหกรณ์ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องให้สมาชิกนำเงินมาฝากกับสหกรณ์ เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีเงินเหลือพอที่จะฝากได้ แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการรับฝากเงินของสหกรณ์จะไปฝากที่อื่นกันมากกว่า เพราะอาจจะยังไม่เข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝากเงินกับสหกรณ์ อีกทั้งสหกรณ์เองก็ควรมีการจัดระบบการรับฝากเงินให้เหมือนธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไป รวมถึงพนักงานของสหกรณ์ควรมีการทำงานที่รวดเร็วขึ้น เพื่อสมาชิกจะได้สะดวกและประหยัดเวลาในการมาติดต่อ

18.2 ธุรกิจรวมกันซื้อ โดยส่วนใหญ่แล้วสมาชิกที่ซื้อสินค้าจากสหกรณ์เพราะต้องการอุดหนุนสหกรณ์ อีกทั้งสหกรณ์มีเงินเฉลี่ยคืนให้ ราคาสินค้ายุติธรรม คุณภาพเหมือนกับท้องตลาด ปัญหาที่สมาชิกมีต่อธุรกิจนี้ คือ ระยะทางจากบ้านอยู่ไกลจากสหกรณ์จึงซื้อสินค้าบริเวณใกล้บ้านจะสะดวกและประหยัดเวลามากกว่า อีกทั้งสหกรณ์ยังหยุดทำการในวันเสาร์และอาทิตย์ สมาชิกจึงซื้อสินค้าจากสหกรณ์เฉพาะสินค้าที่หาซื้อยาก หาซื้อไม่ได้หรือเป็นสินค้าที่ราคาถูกกว่าท้องตลาดเท่านั้น รวมถึงสมาชิกบางส่วนยังให้ความเห็นอีกว่าการซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ สะดวกกว่า เพราะสามารถเลือกสินค้าที่ต้องการและถูกใจได้ ราคาที่ถูกกว่าหรือไม่ราคาก็ใกล้เคียงกันไม่แตกต่างกันมากนัก โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังไม่มีธุรกิจบริการจึงไม่มีบริการขนส่งทำให้ไม่สะดวกในการซื้อ และที่ตั้งของสหกรณ์เองอยู่ในถนนซอยไม่ติดถนนใหญ่ทำให้สมาชิกซื้อเข้ามาสหกรณ์เพื่อซื้อสินค้า จึงทำให้สมาชิกหันไปซื้อจากแหล่งอื่น ๆ ดังนั้นสมาชิกจึงเสนอแนะให้สหกรณ์มีการจัดสร้างร้านค้าสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน โดยสหกรณ์อาจจะจ้างสมาชิกเพื่อดูแลร้านค้าในแต่ละหมู่บ้าน และควรเปิดจำหน่ายสินค้าโดยไม่เว้นวันหยุด และเพิ่มปริมาณสินค้าให้มีครบครันเหมือนร้านค้าทั่วไป และให้มีพอเพียงกับความต้องการของสมาชิก โดยเฉพาะสินค้าเกษตรควรจะมีจำหน่ายบ้าง เช่น เมล็ดพันธุ์ผัก สารปราบศัตรูพืช วัคซีนสัตว์ ปุ๋ยข้าว อาหารสัตว์ เป็นต้น และควรกำหนดราคาให้เหมาะสมโดยเฉพาะสินค้าอุปโภคและบริโภคควรให้

ราคาเหมือนท้องตลาด เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วสมาชิกระบุว่าหากสินค้าค้างสต็อกสักรุ่นก็จะขายราคาเดิมจนหมดไม่ปรับเปลี่ยนราคาให้เท่าท้องตลาด ทำให้สมาชิกบางรายที่ไม่รู้คิดว่าราคาสูงกว่าท้องตลาด จึงไม่ยอมซื้อสินค้าจากสหกรณ์ ทำให้สมาชิกเข้าร่วมในธุรกิจรวมกันซื้อของสหกรณ์น้อยลง

18.3 ธุรกิจรวมกันขาย ดำเนินการเฉพาะสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาวและมีการจัดรวบรวมผลผลิตเพียงชนิดเดียว คือ ยางพารา ซึ่งสมาชิกที่ขายยางพาราให้กับสหกรณ์ระบุว่า ที่ขายยางพาราให้สหกรณ์เพราะสหกรณ์ซื้อในราคายุติธรรม ไม่มีการโกงตาชั่ง จ่ายเงินสดทันที ซื้อราคาแทรกแซงช่วงที่ราคาตกต่ำทำให้ราคาสูงกว่าท้องตลาด สมาชิกเองมีความเชื่อถือสหกรณ์เพราะสหกรณ์ตรงไปตรงมาไม่เกิดความขัดแย้ง การขายยางพาราให้กับสหกรณ์ถือเป็นการเกื้อหนุนกันระหว่างสมาชิกและสหกรณ์ เพราะหากสหกรณ์ดำเนินธุรกิจรวมกันขายได้ สมาชิกเองก็สามารถอยู่รอดได้โดยปราศจากการถูกโกงจากพ่อค้า อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาหลากหลายในการดำเนินงาน คือ (1) สหกรณ์มีการจัดมาตรฐานในการรับซื้อยางพาราโดยจะรับซื้อยางพาราที่มีคุณภาพเท่านั้น ดังนั้นสมาชิกที่ผลิตยางคุณภาพย่ำแย่จึงขายไม่ได้ (2) จุดรับซื้อของสหกรณ์มีน้อย จึงทำให้การรับซื้อยางพาราจากสมาชิกทำได้ไม่ทั่วถึง (3) สมาชิกบางส่วนก็ไม่ทราบว่าจุดรับซื้อยางพาราของสหกรณ์อยู่ที่ไหน (4) การขายยางพาราให้กับสหกรณ์จะต้องเข้าคิว ราคาการรับซื้อก็ตายตัวต่อราคาไม่ได้ สมาชิกจำนวนมากจึงไม่ได้ขายยางพาราให้กับสหกรณ์ (5) สมาชิกนิยมขายน้ำยางมากกว่ายางแผ่นซึ่งสหกรณ์ยังไม่พร้อมที่จะรับซื้อ เนื่องจากไม่มีโรงงานแปรรูปที่เพียงพอ ทั้งนี้สมาชิกได้เสนอแนะว่า (1) สหกรณ์ควรเพิ่มจุดรับซื้อยางพาราให้ทั่วถึงและครอบคลุมพื้นที่ โดยการเพิ่มผู้รับซื้อซึ่งอาจจะจ้างสมาชิกตั้งเป็นกลุ่มรับซื้อแทนสหกรณ์ในแต่ละหมู่บ้าน และนำส่งสหกรณ์ โดยสหกรณ์ไม่ต้องจัดพนักงานไปรับซื้อ (2) สหกรณ์ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ในการผลิตยางพาราแก่สมาชิกให้สามารถผลิตยางแผ่นที่มีคุณภาพขึ้น (3) ควรมีการประชาสัมพันธ์จุดรับซื้อในแต่ละแห่งให้สมาชิกทราบ อีกทั้งควรเพิ่มปริมาณรับซื้อน้ำยาง และรับซื้อยางคุณภาพต่ำบ้าง โดยอาจจะกำหนดราคาซื้อตามความเหมาะสมที่จะรับได้ทั้ง 2 ฝ่าย (4) ให้สหกรณ์รับซื้อสินค้าชนิดอื่นๆ ด้วย เช่น ข้าวเปลือก ไข่พื้นเมือง พืชผัก ผลไม้ หนุ่ย วัว (5) สหกรณ์อาจจะเป็นผู้ประสานงานในการจัดตลาด หรือวางแผนการตลาดให้สมาชิก โดยให้สมาชิกรวมกลุ่มกันขายสินค้าเกษตรที่มีอยู่ผ่านทางสหกรณ์

18.4 ธุรกิจบริการ ดำเนินการเฉพาะสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว โดยสหกรณ์จัดบริการสถานที่จัดเลี้ยงสัมมนา บริการรถบรรทุก บริการตลาดกลาง บริการน้ำดื่มอนามัย และจัดปั้มน้ำมันในรูปแบบของ ป.ต.ท ไว้บริการแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป สมาชิกที่ใช้บริการกับสหกรณ์ระบุว่า ใช้บริการเพราะต้องการอุดหนุนสหกรณ์ สหกรณ์เองมีการบริการดี ตรงเวลา สะดวก พนักงานเป็นกันเอง ราคาผู้ใช้บริการถูกกว่าแหล่งอื่น อีกทั้งการจัด

ธุรกิจบริการต่าง ๆ ที่มีขึ้นยังช่วยให้เกิดการสร้างงานแก่สมาชิกในพื้นที่ เช่น พนักงานขายในปั๊มน้ำมัน ส่วนที่ไม่ได้ใช้บริการระบุว่าบ้านอยู่ไกลจากจุดให้บริการของสหกรณ์ และสมาชิกได้เสนอแนะให้สหกรณ์มีการบริการสำหรับสมาชิกมุสลิม เช่น น้ำดื่มอานามัย การจัดเลี้ยงสัมมนาในส่วนของอาหาร และเครื่องดื่มควรทำให้สมาชิกมุสลิมเชื่อถือได้ อีกทั้งสหกรณ์ควรเพิ่มจุดให้บริการ เช่น จัดสร้างปั๊มน้ำมันเพิ่ม จัดส่งน้ำดื่มอานามัยให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น และเพิ่มบริการอื่นๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่สมาชิก เพราะจะทำให้สมาชิกได้รับความสะดวกในการใช้บริการและเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของสมาชิกด้วย

18.5 กิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ ในส่วนของกิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพนั้น สมาชิกของทั้งสองสหกรณ์ให้ความเห็นว่า ส่วนมากจะมีหน่วยงานราชการหลายหน่วยงานได้เข้าไปจัดฝึกอบรมให้เป็นประจำอยู่แล้ว แต่ที่ไม่สามารถจะดำเนินการได้เอง คือการรวมกลุ่มเพื่อนำผลของการฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพที่ได้รับไปสู่การปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดอาชีพและรายได้ที่เป็น จึงเสนอแนะว่า (1) สหกรณ์น่าจะเข้ามาช่วยในเรื่องของการรวมกลุ่มจากสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้านในการส่งเสริมอาชีพ (2) สหกรณ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกได้รับรู้ข่าวสารการจัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพในพื้นที่อย่างทั่วถึง (3) ให้สหกรณ์จัดฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพในเรื่องที่สมาชิกสนใจจริง ๆ ตามความต้องการของแต่ละกลุ่ม ที่มีความต้องการแตกต่างกันตามอาชีพที่แตกต่างกัน ดังนั้นก่อนจัดฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพจึงต้องมีการสอบถามถึงความต้องการของแต่ละกลุ่มและจัดฝึกอบรมตามความต้องการของสมาชิก (4) สหกรณ์ควรจะต้องเป็นผู้ประสานในการให้ความรู้ต่างๆ ตามความต้องการของสมาชิก โดยทำหน้าที่ในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ เพื่อเป็นผู้มาให้ความรู้แก่สมาชิก หลังจากนั้นสหกรณ์จะต้องคอยเป็นที่เลี้ยงคอยดูแล จัดการเรื่องการรวมกลุ่มในการผลิตและจัดหาตลาดสำหรับจำหน่าย (5) สหกรณ์ควรจะมีการติดตามและประเมินผลการฝึกอบรมด้วยว่าสมาชิกสามารถนำไปใช้ประโยชน์และประกอบอาชีพเสริมได้จริงเห็นรูปธรรมชัดเจนหรือไม่ (6) สหกรณ์เองจะต้องมีการอบรมให้คำแนะนำแก่สมาชิกอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สมาชิกเข้าใจหลักการทำงานของสหกรณ์ให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์ทำงานได้ง่ายขึ้น สมาชิกก็จะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นด้วย กิจกรรมฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพก็จะบรรลุผลสำเร็จได้ตามมา

19. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จและการไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์

การดำเนินงานของสหกรณ์จะประสบความสำเร็จได้นั้น สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

1) สหกรณ์จะต้องมีหลักการบริหารที่ดีและเหมาะสม มีผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถและมีความเสียสละต่อส่วนรวม

2) คณะกรรมการดำเนินงานจะต้องมีความรับผิดชอบ ชยัน ซื่อสัตย์ เข้าใจหลักการทำงาน รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ไม่ก้าวก่ายหน้าที่การทำงานกับฝ่ายจัดการ และเอาใจใส่หน้าที่ที่รับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน

3) สหกรณ์จำเป็นจะต้องมีเงินทุนหมุนเวียนภายในสหกรณ์มากพอที่จะดำเนินงานในธุรกิจต่าง ๆ และควรจะดำเนินธุรกิจให้ครบวงจรเพื่อจะทำให้สหกรณ์มั่นคงเพื่อเป็นเสาหลักให้แก่สมาชิกได้พึ่งพาต่อไปได้

4) สมาชิกทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์และกิจกรรมที่สหกรณ์จัดขึ้น มีความสามัคคีกันในการดำเนินงาน มีความรับผิดชอบและรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองที่จะต้องมีส่วนต่อสหกรณ์ อีกทั้งสมาชิกควรจะช่วยเกื้อหนุนสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจโดยยึดถือว่าสหกรณ์เป็นของสมาชิกเอง

5) สหกรณ์จะต้องมีการรวมกลุ่มสมาชิกให้มากขึ้น และมีการประสานกันในการดำเนินงานในแต่ละกลุ่ม อีกทั้งจะต้องไม่มีความขัดแย้งกันในการทำงานและจะต้องร่วมมือกันเพื่อทำให้สหกรณ์เกิดความเข้มแข็ง

สำหรับในส่วนของการดำเนินงานที่ไม่ประสบความสำเร็จนั้น สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ไว้หลายมุมมองด้วยกัน คือ

1) คณะกรรมการดำเนินงานไม่ลงรอยกันทำให้การทำงานขัดแย้งกัน ผลเสียจึงตกอยู่ที่ตัวสมาชิก ทำให้เกิดความติดขัดในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

2) คณะกรรมการดำเนินงาน และฝ่ายจัดการไม่มีความโปร่งใส ขาดความซื่อสัตย์ในการทำงานและไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดความรับผิดชอบ ไม่เคารพกฎระเบียบที่วางไว้ รวมถึงขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารงาน

3) สหกรณ์มีบุคลากรไม่เพียงพอในการให้ความรู้และทำความเข้าใจแก่สมาชิกในเรื่องหลักการทำงานของสหกรณ์ ทำให้สมาชิกบางส่วนไม่เชื่อมั่นในแนวความคิดของสหกรณ์จึงส่งผลทำให้สมาชิกบางส่วนขาดความร่วมมือในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

4) สมาชิกมีการกั๊กเงินจำนวนมากแต่ส่งคิมน้อย โดยผู้กั๊กขาดการตรงต่อเวลาในการส่งคิมนเงินต้น และดอกเบี้ย จึงทำให้เป็นการเพิ่มภาระงานของสหกรณ์ในการติดตาม อีกทั้งสมาชิกเองมีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด สหกรณ์จะต้องสนองตอบความต้องการอยู่ตลอดเวลา โดยสมาชิกส่วนใหญ่ยังคิดว่าสหกรณ์ตั้งขึ้นเพื่อสมาชิกเอง จึงทำให้สมาชิกบางส่วนไม่ยอมส่งคิมนเงินต้นและดอกเบี้ยที่กั๊กไป อีกทั้งบางรายยังมีการหนีหนี้ที่ค้างชำระทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานของสหกรณ์เองตามมา

5) สมาชิกส่วนใหญ่ยังขาดความร่วมมือในการเสนอความคิดเห็น และยังขาดการรวมกลุ่มกันในการทำงาน รวมถึงขาดความสนใจในกระบวนการทำงานกลุ่ม ทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงานของประธานกลุ่ม คณะกรรมการดำเนินงาน รวมทั้งผู้บริหารสหกรณ์เอง

ก็จะทำงานยากด้วย เพราะความคิดเห็นของสมาชิกเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์จะดำเนินการประสบความสำเร็จได้

6) การดำเนินงานของสหกรณ์ยังไม่ครบวงจร โดยเฉพาะในส่วนของสหกรณ์การเกษตรเมืองตรังซึ่งยังเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก แต่มีจำนวนสมาชิกมากดังนั้นการบริหารงานอาจจะยุ่งยาก อีกทั้งพนักงานที่รับผิดชอบในแต่ละหน้าที่มีจำนวนน้อยจึงไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกในการมาติดต่อทำธุรกิจกับสหกรณ์ ส่งผลทำให้สมาชิกบางส่วนขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจต่างๆ ได้

7) สหกรณ์จะต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐโดยจะต้องขึ้นตรงต่อสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ถึงแม้ว่าจะมีอิสระในการบริหารตนเองแต่ก็ต้องรับนโยบายต่างๆ เพื่อมาวางแผนในการทำงาน โดยการบริหารงานของสหกรณ์นั้นต้องอิงนโยบายรัฐเป็นหลัก จึงไม่สามารถนำความคิดเห็นของสมาชิกในบางเรื่องที่มีส่วนจำเป็นกับท้องถิ่นนำมาใช้ได้ การทำงานของสหกรณ์จึงไม่คล่องตัวเท่าที่ควร เพราะนโยบายส่วนใหญ่จะเหมือนกันทั่วประเทศ เอามาปรับใช้กับแต่ละท้องถิ่นลำบาก จึงทำให้การทำงานของสหกรณ์การเกษตรที่เป็นอยู่จึงมีปัญหาของการล่าช้า และยังคงอยู่ ณ จุดเดิมๆ เหมือนเริ่มก่อตั้ง